

Jerelbika,

Pašekaj

Štrudelj, ples

Sezona 2020/2021

Uprizoritev 2

2	Kazalo
3	Zasedba
4	Urška Brodar: <i>Pogovor z Juretom Novakom</i>
8	Alja Lobnik: <i>Malo manj pogovarjanja, malo več akcije</i>
13	Tanja Petrović: <i>Pre/po/znati življenje</i>
16	Anja Pišot: <i>Pogovor s Srečkom Fišerjem</i>
Priloga	Simona Semenič: <i>jerebika, štrudelj, ples pa še kaj</i>

jerebika, štrudelj, ples pa še kaj

Režija: Jure Novak

Igrajo:

bogdana, gospodinja v župnišču, 42 let:
Marjuta Slamič
višnja, tovarišica učiteljica, 33 let:
Patrizia Jurinčič Finžgar
estera, tovarišica ravnateljica,
sekretarka zk v ks, 50 let:
Helena Peršuh
genovefa, gostilničarka, 66 let:
Damjana Černe
angela, genovefina hči, 46 let:
Ana Facchini
slavka, upokojena ravnateljica, 60 let:
Draga Potočnjak
helena, nuna na kolesu, 26 let:
Nataša Keser k. g.
karlo, esterin mož, predsednik ks in
predsednik ds v mlekarni, 52 let:
Iztok Mlakar
rajko, slavkin sin, 33 let:
Andrej Zalesjak
jože, gospod župnik, 35 let:
Blaž Šef
viljem, mežnar, 42 let:
Matej Recer
ciril, poštar, 45 let:
Primož Bezjak
herman, tovariš učitelj, 54 let:
Željko Hrs
tone, vaški veseljak, 57 let:
Blaž Valič

Dramaturgija: Marko Bratuš
Jezikovna priredba: Srečko Fišer
Lektorja: Srečko Fišer, Anja Pišot
Scenografija: Urša Vidic
Kostumografija: Dajana Ljubičič
Glasba: Uroš Buh
Koreografija: Branko Potočan
Oblikovanje svetlobe: Andrej Hajdinjak
Oblikovanje maske: Muhair
Asistentka dramaturgije: Alja Lobnik
Asistentka scenografije: Mojca Madon
Asistentka kostumografije:
Monika Colja

V predstavi so uporabljene
tudi skladbe *Piangere un po',*
Personalità, Eclisse twist, Folle
banderuola pevke Mine Mazzini.

Zahvaljujemo se Sreču Vidrihu, Liljani
Vidrih Lavrenčič in Tomažu Kodriču.

Premnogim, ki so nas v kratkih
mesecih zapustili.

Predstava nima odmora.

Koprodukcija:
Slovensko mladinsko gledališče
Ljubljana in Slovensko narodno
gledališče Nova Gorica

Spletna premiera 8. aprila
2021, posnetek z velikega
odra SNG Nova Gorica

Patrizia Jurinčič Finžgar

Tehnična ekipa Slovenskega
mladinskega gledališča

Vodja predstave: Liam Hlede
Šepetalka: Tereza Gosar
Lučna mojstra: Matjaž Brišar in
David Cvelbar
Tonski mojster: Silvo Zupančič
Asistent tonskega mojstra:
Marijan Sajovic
Video tehnik: Dušan Ojdanič
Garderoberki: Andreja Kovač in
Slavica Janošević
Maskerka in frizerka:
Nathalie Horvat
Rekviziter: Dare Kragelj
Oblikovalec napisa: Željko Hrs
Odrski mojster: Boris Prevec
Odrski delavci: Tadej Čaušević,
Valerij Jeraj, Tine Mazalović in
Mitja Strašek
Ključavničar: Sandi Mikluž
Mizar: Boštjan Kljakič Kim
Ekonom: Ivan Šikora
Čistilki: Naila Jamaković in
Zdenka Žigman

Tehnična ekipa
SNG Nova Gorica

Vodja predstave: Marino Conti
Šepetalka: Arjana Rogelja
Tehnični vodja:
Aleksander Blažica
Oblikovalci zvoka in videa:
Matej Čelik, Vladimir
Hmeljak in Stojan Nemeč
Oblikovalec svetlobe:
Samo Oblakar
Lučna mojstra: Marko Polanc in
Renato Stergulc
Rekviziterja: Damijan
Klanjšček in Gorazd Prinčič
Frizerki in maskerki:
Katarina Božič in Hermina Kokaš
Garderoberki: Jana Jakopič in
Mojca Makarovič
Odrski mojster: Staško Marinič
Odrski tehnik: Dean Petrovič,
Bogdan Repič in
Dominik Špacapan
Vrviščarja: Damir Ipavec in
Ambrož Jakopič
Odrski delavec: Jurij Modic
Mojster krojač: Robert Žiković
Šivilji: Marinka Colja in
Tatjana Kolenc
Mizarja: Mark Mattiazzi in
Marko Mladovan
Scenski slikar: Vasja Kokelj

M

Pogovor z režiserjem Juretom Novakom

Urška Brodar

Jure Novak je gledališki režiser in vsestranski (ne samo) gledališki ustvarjalec. Najprej je študiral filozofijo in sociologijo kulture na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, nato je vpisal študij gledališke in radijske režije na AGRFT in ga leta 2006 zaključil s postavitvijo *Kislega mačka* Caryl Churchill. Odtlej je režiral in izvedel vrsto projektov, med njimi road-muzikal *Bolj čudno od raja* (Glej, 2016), predstavo za osnovnošolce o sprejemanju drugačnosti *Pekarna Mišmaš* (SLG Celje, 2015) in znanstvenofantastično dramo o imperativu sreče in uspeha *Karaoke* (MGL, 2019). Trilogija gledaliških performansov, ki jo je v zadnjih sedmih letih soustvaril z igralko Katarino Stegnar in dramaturginjo Urško Brodar v ljubljanskem Gledališču Glej, je bila med najbolj obiskanimi *off* predstavami slovenske gledališke produkcije, saj so se avtorji v njej posvetili vprašanju in temam, ki v marsičem zaznamujejo mlajšo generacijo. V Mladinskem je doslej režiral *Ministrico* (2012), agitprop predavanje performans, avtorski projekt o osebnem političnem angažmaju *Sokrat, Slavoj in sofist* (2014) ter družbenokritični otroški kabaret *Pasja procesija* (2017). Med letoma 2007 in

2010 je umetniško vodil Gledališče Glej, od 2016 do 2019 pa je bil tam vodja stikov z javnostmi in član umetniškega sveta. Je reden gost mednarodnih festivalov, poleg tega, da se posveča gledališkemu ustvarjanju, se ukvarja tudi s prevajanjem in glasbo (projekt *Natrljetno kolobarjenje s praho*), je kolumnist, pedagog, ustanovni član in podpredsednik Društva gledaliških režiserjev ...

Tokrat se loteva besedila Simone Semenič, ki ga je avtorica postavila v vas v Vipavski dolini, in sicer na prav konkreten dan, 15. avgust 1963. Vaščani pripravljajo dva dogodka na isti dan, ob isti uri – mašo za veliki šmaren z gospodom škofom in proslavo za dan graničarjev JNA s tovarišem sekretarjem izvršnega komiteja centralnega komiteja. Odločitve, ki jih morajo sprejeti, so težke. Bodo zveste ovčice ali poslušni tovariši? Na prvi pogled je *jerebika, štrudelj, ples pa še kaj* igra o nekem zgodovinskem času in temeljni slovenski ideološki razklanosti. A bolj ko se zadeva razpleta, bolj postaja portret sodobne slovenske družbe, v kateri ideološko prepričanje zlahka zamenja pragmatična korist. Besedilo nenehno prehaja med časi in prizorišči, politična dilema pa je začinjena s prizori neposredne seksualnosti, v katerih vsakdo nesebično liže, drka, vtika, boža, gnete in jaha, kolikor, kogar in kadar je le mogoče. Gre za besedilno bravuro, ki se po eni strani igra z žanrom komedije, tako da preizprašuje meje komičnega, po drugi pa z meščansko predpostavko gledališča, ki je provokacijo pripravljeno sprejeti, a le do določene mere.

Primož Bezjak, Blaž Valič, Patrizia Jurinčič Finžgar

Simona Semenič je dogajalni čas *jerebike* postavila v leto 1963, dogajalni prostor pa v Vipavsko dolino. In kam boš ti postavil uprizoritev? Omenil si, da besedilo veliko bolj kot o preteklosti govori o naši sedanjosti. Kje vidiš vzporednice?

Drznem si trditi, da Simonino besedilo z umestitvijo v čas-prostor prej govori o neki mitski preteklosti ter ruralnosti ali raje avtentičnosti izvora zgodbe, kot da bi se hotela izrekati o specifičnem času in prostoru. Arhetipska sta, hkrati pa močno označena v Simonini in skupni kolektivni podzavesti.

Med študijem se je asociativni prostor nenehno in navdihujoče odpiral – zgodbe bi lahko poslušal še mesece –, posebno seveda pri igralkah in igralcih, ki si s Simono delijo regionalno in generacijsko izkušnjo, a tudi pri tistih, ki izvirajo z drugih koncev Slovenije ali pa so izrazito premladi, da bi se lahko spominjali časov socializma.

Vsak ima zgodbo z vasi.

jerebika se spretno igra z nostalgijo, če hočete, z mitološkim izvorom sodobnega slovenstva, ki je pregovorno prej vaški kot meščanski. In prav s tem, ko družbeno travmo, politične, ideološke in psihološke vzroke sodobne družbe prenese na ta na videz preprostejši model, nam omogoči, da jih razpremo in natančneje analiziramo.

Na ta element nostalgije, avtentičnosti predvsem estetsko cika tudi uprizoritev, hkrati pa se, tako kot Simona, zavedamo, da moramo to izhodišče kršiti, sprevrčati.

V sodobnost smo vse preveč vpeti, prekompleksna je, da bi se je lahko lotili generalno, celovito, *jerebika* pa je maketa slovenske družbe, njene podzavesti in javnega izrekanja o njej.

A ta maketa je izdelana filigransko, v njej brbota od podrobnosti, življenjskosti, resničnosti. In prav zato lahko tako glasno spregovori o vseh nas, tukaj in zdaj.

Potem je tu seveda na dlani vprašanje eksplicitne seksualnosti, ki se ga avtorica dotakne že v hudomušni didaskaliji: »v kolikor imajo igralka in igralci kakršenkoli predsodek ali težave z goloto in seksualnostjo na odru, naj ne sodelujejo pri uprizorjanju tega besedila«. Kako se z ekipo lotevate tega izziva, kakšne strategije uprizorjanja seksualnosti izbirate?

Ta »hudomušni« »napotek za režijo« ni prav nič hudomušen. Eksplicitna provokacija je, prst v oko, in izziv. Simona pravi, »no, pa da te vidimo, (slovensko) gledališče«, in s to uvodno, prvo didaskalijo je posegla v ekipo, že dolgo preden se je študij sploh začel.

ika, štrudelj, ples pa še kaj

Iztok Mlakar, Helena Peršuh

Helena Peršuh

Primož Bežjak

Damjana Černe, Ana Facchini, Nataša Keser

Še pred začetkom vaj smo jaz in vodstvi obeh gledališč doživeli oba skrajna odziva, »nikakor se ne bom slekel!« ter »kako veliko bo moje umetno spolovilo?«. S tem je seveda rokavica, ki jo je vrgla Simona, dosegla svoj namen.

Zdaj pa, in naj se še ob to kdo zatakne, tako kot so se ob Simonin napotek: fukali na odru ne bomo. Ker bi to povsem povozilo vse ostale sporočilnosti besedila. Ker me to osebno ne zanima in mi ni izziv. Ker nočem na ta način posegati v integriteto profesionalnih igralk in igralcev. Ker to po mojem ni poanta eksplicitne seksualnosti v *jerebiki*. Ker bi bil »eht« fuk na odru, vsaj v kontekstu dramskega, institucionalnega gledališča, lahko kvečjemu banalen, tezen, nikakor pa ne vsebinski.

Fukali na odru ne bomo, a seksualnost je v *jerebiki* ključna. Na več ravneh.

Ko pišem te vrstice, še nimam dokončnega odgovora. Premišljevali smo o celi vrsti strategij in jih tudi preizkušali: stilizacijo, estetizacijo, simbolno substitucijo, a hitro se je izkazalo, da učinek, ki ga prizori dosegajo na besedilni ravni, ko torej tekst beremo, ti jeziki težko dosežejo.

Hvala, Janez.

Hkrati smo v pogovorih, improvizacijah in raziskovanjih ugotovili, da je jezik eksplicitne seksualnosti, v smislu besede in v smislu akcije, jezik, ki ga uprizoritvena umetnost, ali vsaj dramska, v primerjavi z vizualno ali literarno, govori redko, zato ga nismo večji. Igralke in igralci svojo seksualnost izgovarjajo iz intimne, ne deklarativno ali, bog obvaruj, deklamacijsko.

Zato se naša iskanja trenutno obračajo v smer izhajanja iz lastnih, intimnih drž. V intimah, v katerih se vsi močno razlikujemo, ker so predvsem osebne in zasebne, iščemo analogije vlogam in vsebinam, ki jih imajo seksualni prizori v *jerebiki*. Iščemo odrske situacije, ki sledijo duhu in ne črki eksplicitnih didaskalij. Delamo na stvari, skratka.

Kako pa je z igralsko ekipo? Uprizoritev nastaja v sodelovanju dveh ansamblov (SNG Nova Gorica in Mladinskega). Kako sodeluješ s tema dvema poloma; mislim, da se estetike in preference obeh hiš precej razlikujejo?

Kljub temu da so na odločitve za koprodukcijo vplivale tudi zunanje okoliščine, se mi vse bolj zdi, da predstave, ki nastaja, ne bi mogel narediti ne v enem ne v drugem gledališču samem.

Prvič, za režiserja je odlično, da pride na tak, mešan teren. V projektih znotraj ene hiše si pogosto tujec v družini. Na obisku. Odnosi so vzpostavljeni, jasni, dolgotrajni, položaji bolj ali manj določeni. Kar ne pomeni, da igralk in igralci ustaljenih razmerij ne zmorejo ali nočejo preseči, nikakor, a vendarle je jasno, da kot režiser »prideš mimo«, oni pa so trdni, večni.

V tako mešani ekipi, dva ansambla plus gostja, pa je teren nov za vse, razmerja še niso vzpostavljena, vsi se tipamo, vohamo, spoznavamo, spodbujamo in izzivamo.

Lepše situacije si ne bi mogel želeti.

Drugič pa, in to je vpisano že v režijski koncept, se vleče jasna vzporednica med dvema ideološkima jezikoma v *jerebiki* in dvema gledališkima jezikoma v uprizoritvi. In kot se v *jerebiki* izkaže, da sta ideologiji javno zapovedani, intimno pa subvertirani, tako se v ustvarjalnem procesu čedalje bolj kaže, da je marsikatera na prvi pogled radikalna razlika v resnici samo razlika v narečju, izhodišču, orodju: da pa igralk in igralci na koncu spregovorijo v istem jeziku, zapejejo enoglasno.

Trenutno so najboljši prizori tisti, ki soočajo obe gledališči. Z medsebojnim oplajanjem (*sic!*) igralk in igralci drug drugega silijo k prestopanju lastnih meja, k raziskovanju sebe in partnerjev. Ni to definicija dobrega seksa?

Res je. Kaj pa humor, mar ni tudi seks boljši, če ni velikega pritiska, družbenih norm in pričakovanj? Spominim se, da sem se med prebiranjem teksta večkrat od srca nasmejala, in če se ne motim, je Simona besedilo poslala tudi na natečaj Dnevov komedije v Celju, kjer sicer ni dobila nagrade. Misliš, da zato, ker gre za avtorico, ki subvertira ravno ta runkeljsko ruralni humor »čreva na plot«?

Uf. Imaš prav – *jerebika* obravnava med drugim format »ljudske« komedije, ampak to spet počne nekako subtilno, ne obtožujoče. Besedilu bi prej rekel drama z obilico humorja kot komedija, uporablja pa za ogrodje, ajde, format veseloigre.

Na začetku procesa sem kot referenci navedel filma *Moj ata, socialistični kulak* in *Petelinji zajtrk*, hotel sem se navezati na njuno »avtentičnost« ali »ponarodelost«, pa že vse od takrat od članov ekipe poslušam, kako *jerebika* pa res ni to.

Tudi oni imajo prav – ni. Sta pa to dve razpoki v kolektivni slovenski podzavesti, skozi kateri lahko v nas vstopijo ostrejšje vsebine.

Kako pa se lotevate referenc, v besedilu je dosti italijanske glasbe, filmskih referenc, ki morda niso tako zelo splošno znane (sploh ne v Ljubljani)?

Spoznavajmo svet in domovino, se je včasih reklo, ne? Dajmo.

Smo Slovenci in Slovenke res tako razklani, kot nam to, sploh zadnje leto, zelo vneto prodaja politika?

Bojim se, da smo ali da vsaj postajamo. Vsi vemo, zakaj. Na eni strani klasičen *Breitbart playbook*, ki ga slovenska desnica dosledno uresničuje – bolj kot se ljudem politika zagabi in bolj kot se polarizira, bolje jo na volitvah odnesejo populist in konservativci. Ne slovenska ne svetovna levica še nista našli učinkovitega odgovora na metode Trumpa, Orbána in Janše.

Na drugi strani nas v širokem loku prehitujejo tehnologija, družbeni mediji, nemiri, apokalipse, vsa ta konfuzna gomila sodobnega sveta, ki mu nismo več kos ne evolucijsko, kot živali, ne humanistično ali družboslovno. In strah, nemir, negotovost – radikalizirajo.

Hkrati pa prav *jerebika* ponuja odgovor ali vsaj postavlja prava vprašanja in nastavlja ogledalo – se morda ne jemljemo preeresno? Je odgovor – kako primerno – bolj sproščena Slovenija?

Marjuta Slamič

Malo manj pogovarjanja, malo več akcije

Alja Lobnik

jerebika, štrudelj, ples pa še kaj je, kakor je značilno za pisanje Simone Semenič, tekst, ki gledališkemu prostoru postavlja temeljna vprašanja, ga sooča z njegovimi lastnimi omejitvami in konvencijami ter od njega terja neskončno imaginacijo in režijske rešitve, ki lahko sprejmejo tudi kakšno normo. Besedilo je prepredeno s seksualnimi prizori in za oder ni bolj nemogoče situacije, kakršni sta seksualnost (ni naključje, da orgazme označujejo za male smrti) ali smrt, kajti ko prostor reprezentacije trči ob meje telesnega, intimnega in zasebnega, trči tudi ob meje lastnega obstoja.

Gledališče kot prostor fikcije, v katerem je resnica konstruirana, se razdira in na novo postavlja, golo življenje na odru pogosto razume kot nekaj, zaradi česar gledališki prostor postane bolj avtentičen in neposreden, bolj živ in neujemljiv, kot življenje samo, a se pri tem poraja temeljna zadrega, saj so tudi smrt, seksualno in telesno naluknjani s simbolnim in ujeti v krogotok družbenosimbolne ekonomije. Kar preveč zaupamo, da bo telo na odru odrešilo gledališče lastne zadrege z reprezentacijo, da bo vanj vneslo določeno neposrednost in afektivnost. A telo ni nikoli nekaj danega, marveč je vselej že regulirano in normirano, če hočete, posredovano, v 20. stoletju pa je postalo tudi predmet resne filozofske obravnave. Začelo se ga je misliti onkraj klasičnega dualizma duše in telesa, v katerem je bilo telo razumljeno kot nekaj pogreznjenega v posvetnost, in začelo se je osamosvajati kot tehten filozofski koncept, denimo Nietzschejevo organsko telo, disciplinarno telo pri Foucaultu, Bataillovo telo erotizma, erogeno telo Freuda in Lacana, zaznavajoče telo pri Merleau-Pontyju in telo brez organov pri Deleuzu in Guattariju. Te rekonceptualizacije telesa se ukvarjajo z materialnostjo ospoljenega telesa, ki je podlaga za odločanje o statusu subjekta v družbi, razporeditvi moči ter vzpostavitvi nadzora in meril razlikovanja: zdravo, dobro, moralno telo in bolno, zlo, nemoralno telo. Telo, še posebej žensko, je podvrženo oblikam nadzora. Zato ne čudi, da se je dolga zgodovina praks *bodyarta* vedno znova izkazala kot prostor za kršenje norm in zapovedi ter ustvarjala mikroutopije, v katerih se je bilo mogoče upirati različnim oblastnim investicijam.

Prostor performansa je žensko in njeno telo vzpostavil kot vršilca akcije, kot subjekt in objekt lastne umetniške prakse. In tukaj

nismo prav daleč od tega, kar po svoje počne tudi tekst Simone Semenič. Avtorica v svoji pisavi pogosto razkriva tisto, kar je v zgodovini potlačeno, prežeto s sramom in občutkom krivde in kar je bilo nenehno stvar reguliranja – telo ženske in njen užitek. bogdana, višnja, estera, genovefa, angela, slavka, helena, karlo, rajko, jože, viljem, ciril, herman, tone v dramatiko uvajajo čutno naslado, govorijo o seksualnosti in predvsem obilno uživajo v njej. Gre namreč za avtonomijo užitka, še posebej ženskega, ali bolje rečeno, feminističnega, saj ženske in njenega užitka ne bi želeli preprosto esencionalizirati. Ženska v pisanju Simone Semenič postane nekakšna velika erotična superjunakinja lastnega užitka, moški pa prikladna spolna igrača, če si sposodim nekaj domislic Pie Brezavšček iz članka »Nova podoba gledanja: feministična rehabilitacija pornografije na primeru *Umazanih dnevnikov*«. Namesto da bi bila fetišizirana, si ženska moškega dobesedno vzame, ga izrabi, njen orgazem, njen užitek ga nadvse aktivno zaduši.² »Luknja,« pravi Pia Brezavšček, »pač še ne pomeni pasivnosti, kakor tudi erekcija ne pomeni že nujno prodiranja in aktivnosti.«³ Iz objektivirane seksualnosti zdaj prehaja v naslado ob lastnem užitku, klitoris, bradavičke, stegna, koža, boki, orgazem, popolna v dotiku. Za vsakovrstne naslade in užitke nas vsakodnevno prikraštuje oblast, ki si pod krinko varnosti in dolžnosti, države in skupnosti prisvaja temeljne pravice. Pri tem se Semenič v užitkih telesa in pisanja nič kaj ne kastrira – seksualnost med nenormativnimi telesi, avtoerotičnost ženskega telesa itn. –, njena pisava se osredotoča na presek med zasebnim in javnim, na konflikte med posameznikom in družbo, vselej pa izhaja iz majhnih, necelih subjektivnih naracij, ki jih povezuje v izjemno natančno konstruirano celoto.⁴

Drama se dogaja v majhni vasi v Vipavski dolini, odločilno jo uokvirja občutek zatohlosti in tesne vaške skupnosti, hkrati pa jo venomer prebadajo sočni seksualni prizori, ki so v tekst pravzaprav umeščeni nekako mimogrede; seksualnost se nam razkriva kot del navad in ritualov, ki pomembno urejajo delovanje skupnosti. V pravilno in navzven zglašeno družbeno in versko formo Semenič vnese življenje, ki sistem in njegovo spodobnost dekonstruira in postavlja na laž oziroma ga razkrinka kot izpraznjen formalni postopek za regulacijo vedenja večine.⁵

Varanje, ljubezen, izpovedovanje, naslada ... gre za dinamično igro hitrih in prepletajočih se prizorov, vzporednih naracij in enakovrednega soobstoja didaskalij in dialogov. Lahko bi rekli, da je v načinu konstruiranja dram Simone Semenič nekaj temeljno nedogodkovnega – umanjka klasična dramska zgradba, kar bi lahko rokohitrsko sopostavili konceptu predigre, kakor ga v svoji knjigi razvije Giulia Palladini.⁶ Koncept predigre pojasnjuje kot zoperstavitev maskulini zamisli, da mora vsak korak v spolnem odnosu voditi do končnega cilja, torej do ejakulacije.⁷ Tovrstno razumevanje pa analogno velja tudi na polju performativnih praks s klasičnim razumevanjem produkcije kot nečesa, kar je podrejeno proizvodnji končnega izdelka oziroma presežne vrednosti. Nekako analogno bi lahko mislili tudi nedogodkovnost *jerebike*, saj tradicionalno razmišljanje o predigrji kot o pripravljalnem obdobju za orgazem ali (dramski) vrhunec spodnese in to začne učinkovati ločeno od pričakovanja orgazma – vse je v tenstanju, kuhanju, valjanju, znojenju, pacanju; *jerebika* je ena velika brezsramna prediga brez pričakovanja velikega vrha, ki bi zarezal v imanenco življenja. V užitku pa ji tu in tam uspe ustvariti kakšen prostor svobode.

1 Pia Brezavšček. 2017. »Nova podoba gledanja: feministična rehabilitacija pornografije na primeru *Umazanih dnevnikov* (*Dirty diaries* 2009)«. *Družboslovne razprave*. XXXIII/84. Str. 67–82. Dostopno na: <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-31541X2W> (20. 11. 2019). Str. 69.

2 Prav tam.

3 Prav tam.

4 Povzeto po: Nika Leskovšek: »Dramska pisava za današnji čas«. 2017. V: Simona Semenič: *Tri drame*. Ljubljana: Beletrina.

5 Povzeto po: Nika Leskovšek: »Dramska pisava za današnji čas«. 2017. V: Simona Semenič: *Tri drame*. Ljubljana: Beletrina.

6 Giulia Palladini. 2017. *The Scene of Foreplay: Theater, Labor, and Leisure in 1960s New York*. Evanston: Northwestern University Press.

7 Jernej Kaluža. 2019. »Užitek dela in delo užitka – intervju z Giulio Palladini«. Neodvisni. Dostopno na: <https://www.neodvisni.art/refleksija/2019/O6/uzitek-dela-in-delo-uzitka-intervju-z-giulio-palladini/>.

Marjuta Slamič, Draga Potočnjak

Matej Recer

jerebika, štrudelj, ples

Blaž Šef

Blaž Valič

Nataša Keser, Iztok Mlakar, Helena Peršuh, Matej Recer, Blaž Valič, Primož Bezjak

Andrej Zalesjak, Patrizia Jurinčič Finžgar

jerebika, štrudelj, ples

21

Nataša Keser

Andrej Zalesjak, Patrizia Jurinčič Finžgar, Blaž Valič, Željko Hrs, Primož Bezjak

Pre/po/znati življenje

Tanja Petrović

V napotkih za uprizoritev svojega dramskega besedila *jerebika, štrudelj, ples pa še kaj* Simona Semenič natančno in strogo opredeli, kdo in kakšni naj bodo igralci in igralki, ki lahko posebej ljubijo prebivalce in prebivalke vasi v okolici Vipave – junake njene drame, katere dogajanje je umeščeno v avgust leta 1963. Med drugim zapiše, da »v kolikor imajo igralki in igralci kakršenkoli predsojeda ali težave z goloto ali seksualnostjo na odru, naj ne sodelujejo pri uprizorjanju tega besedila«. Poudari, da tako ženski kot moški liki »nikakor ne smejo biti natrenirano mišičasti« in »ne smejo imeti opaznih lepotnih posegov, odstranjenih dlak kjerkoli po telesu ali kakorkoli oblikovanih dlak na sramnih in drugih predelih«. Nadalje zahteva, naj kostumi »poudarjajo nepravilnosti in pomanjkljivosti, vendar naj bodo osebe kljub temu oziroma prav zaradi tega še bolj privlačne, vznemirljive, čutne« in naj scenske rešitve, svetloba, zvok in jezik poudarjajo občutek domačnosti.

Kot je zapisano v napovedi predstave na spletni strani Slovenskega mladinskega gledališča, Simona Semenič z jasnimi napotki za uprizoritev in nepristajanjem na kompromis glede odskega oživljanja junakinj in junakov svojega besedila »preizprašuje meščansko predpostavko gledališča, ki je provokacija pripravljeno sprejeti, a le do določene mere.«¹ Vendar jasno postavljena pravila glede uprizorjanja likov in vztrajanje pri lokalnem, domačem jeziku in vzdušju niso zgolj provokacija. Z njimi avtorica poseže v načine reprezentacije ljudi in njihovega življenja v konkretnem prostoru in času in se s tem upre historizaciji preteklosti, ki ignorira kompleksnost življenja in odnosov, ljudi pa podreja velikim zgodovinskim naracijam, v katerih je prostor samo za binarne delitve na »ta farske« in »ta rdeče«, na žrtve in storilce, na prišleke in domače, na Slovence in ta južne, ni pa prostora za življenje v njegovi kompleksnosti, za življenje, ki se ne zmenja za binarne klasifikacije in velike besede. Metaforo o globoki razklanosti slovenske družbe (in o posledični nujnosti narodne sprave), ki je gonilna sila marsikaterega političnega diskurza in dejanja, besedilo razkrije kot to, kar pravzaprav je: politični mehanizem, ki upravičuje in vzdržuje nadzor nad ljudmi, in metafora, ki življenja ne zrcali, temveč ga reducira, omejuje in dejansko briše iz našega razumevanja družbe in zgodovine.

Besedilo *jerebika, štrudelj, ples pa še kaj*, jasno umeščeno v zgodovinsko obdobje in izrazito lokalno obarvano, kljubuje ne samo silam zgodovinenja, temveč tudi vsakokratni politiki, ki nam vna-

prej začrta meje in določa naš življenjski svet: kaj lahko počnemo, v kaj lahko verjamemo in o čem sanjamo, koga in kako lahko ljubimo. Kljubuje z vseprisotnim humorjem, ki junakinj in junakov ne objektivizira in jih ne spreminja v groteske, temveč nam ponudi priložnost, da življenje opazujemo s kančkom (samo)ironije, ki jo premorejo tudi oni. Še najbolj pa kljubuje z ljubeznijo, z vseprisotno, na trenutke komično in kaotično, vendar zato nič manj iskreno in resnično intimnostjo, v kateri se ljudje prepoznavajo in povezujejo preko s politiko ali pogledom opazovalca začrtanih meja, onkraj pričakovanj in zgodovinske logike, neodvisno od velikih pripovedi o morali, preteklosti in prihodnosti. Prav v tem prepoznavanju, ki presega meje pričakovanega, preizprašuje samoumevnost jasno definiranih identitet in zavrača zahteve po natančnem družbenem, političnem, moralnem in čustvenem pozicioniranju, se razkrije politična moč čustev in intime. Tovrstno prepoznavanje ne prezre ideoloških, etničnih, političnih, svetovnonazorskih razlik in jih ne poskuša izbrisati, zavrača pa njihov diktat in kljubuje njihovi moči, da strukturirajo življenje v vseh njegovih plasteh.

Politična moč ljubezni, prijateljstva, strasti in intimnega, čustvenega prepoznavanja je najizrazitejša takrat, ko vnaprej postavljene meje med ljudmi, med čistim in nečistim, med spodobnim in nespodobnim – s katerimi operirajo tako zgodovina kot vse institucije, ki »narod« postavljajo v središče zanimanja – postanejo meje med življenjem in smrtjo, med zavetjem doma in begunstvom, med nasiljem in svobodo, med podrejenostjo in avtonomijo. Tako je v vojnah. Michel Foucault nas opominja, da moškimi v jarkih, izpostavljenim »grotesknim vojnem in peklenskim masakrom«, uspeva preživeti in ne glede na vse živeti naprej prav zaradi čustvenih vezi, ki so se v teh izjemnih in strahotnih okoliščinah spletle med njimi.²

Tako je tudi po vojnah. Antropologinja Saida Hodžić piše o tem, kako je obiskala nekdanje sosede v mostarskem bloku, v katerem je odrasčala. Sosede, ki so zanje »kot družina, ki so družina«, jo dočakajo s širokimi nasmehi, objemi in ji postrežejo z vodo, kavo in sladicami. Na omarici v dnevni sobi stojita dve fotografiji – hrvaškega predsednika Franja Tuđmana in papeža Janeza Pavla II. Prvi je bil neposredno odgovoren za razdejanje Mostarja, drugi je brez-pogojno podpiral hrvaško stran v spopadu, med katerim so številne muslimane zaprli v koncentracijska taborišča ali pa so bili prisiljeni zapustiti mesto, med njimi tudi Saidina družina. Niti fotografiji na omarici niti dejstvo, da ljudje, ki jih ima rada, »sanjajo o varnosti in napredku, ki ju prinaša [nacionalna] čistost«,³ ne izničijo ljubezni in topline, ki ob srečanju napolnita stanovanje v mostarskem bloku. Ta ljubezen ne vztraja nekompatibilnim sanjam in ranam iz vojne navkljub, temveč prav zaradi njih, saj temelji na zmožnosti prepoznavanja tujih ran in izgub in njihovega čutenja kot svojih. Je težka, boleča, vendar nepopisno pomembna, ker se ljudje, ki so prestali vojne grozote, zaradi nje čutijo žive veliko bolj kot zaradi obljube o uresničitvi kolektivnih nacionalnih sanj.

Kakorkoli navadni in oddaljeni se nam lahko zdijo dogodki okoli velikega šmarna oz. dneva jugoslovanskih graničarjev leta 1963 v okolici Vipave v primerjavi s peklenskim življenjem v blatnih jarkih, polnih trupel in krvi, ali s povojnim življenjem v razdejanem in razdeljenem Mostarju, kjer so tako stavbe kot ljudje v njih polni brazgotin in ran, ki se ne morejo zaceliti, nas *jerebika, štrudelj, ples pa še kaj* opozarja ne samo na političnost intimnega, temveč tudi na političnost vsakdanjosti in čustvenih vezi, ki se v njej spletajo. To tudi ni besedilo o oddaljenih, lokalnih, preteklih dogodkih in ljudeh, ki se nam, vzvišeno obdanim s poznejšim znanjem, razkriva na odru. Simona Semenič nam ne privoščiti takega superiornega pogleda. Stroga navodila na začetku besedila nikakor niso avtoričina kaprica: njeni junaki in junakinje, domači, nebrezhibni, bolj debeli kot suhi, s telesnimi pomanjkljivostmi in nepravilnostmi, privlačni, vznemirljivi, čutni – morajo biti prav taki, ker je takšno življenje. Takšno je v okolici Vipave leta 1963, takšno je v jarkih, polnih moških, ki jih je strah smrti v vojni, takšno je v ruševinah mest, ki jih vojna pusti za sabo. Takšno je tudi v naši lastni, novonormalni, krizni vsakdanjosti, v kateri sanje o narodni čistosti, zedinjenosti in spravi dobivajo nov zagon. In če se mi – nebrezhibni, suhi in debeli, mišičasti in z oblinami, s telesnimi pomanjkljivostmi in nepravilnostmi, privlačni, vznemirljivi, čutni; mi, v svoji kmečki, meščanski, čefurski, begunski domačnosti ne bomo znali prepoznavati, ljubiti, imeti radi, hrepeneti, uživati v dobrem štrudlju ne glede na meje, ki jih med nami zarišujejo snovalci čistih kolektivnih sanj – kljub njim in prav zaradi njih –, ne bomo čutili, da živimo. Ne bomo znali, ne bomo mogli živeti.

jerebika, štrudelj, ples pa še kaj

1 Dostopno na: <https://mladinsko.com/sl/program/66/jerebika-strudelj-ples-pa-se-kaj/>.

2 Michel Foucault. »Friendship as a Way of Life« – iz intervjuja, objavljenega aprila 1981, ki so ga z Foucaultom opravili René de Ceccatty, Jean Danet in Jean Le Bitoux za revijo *Gai Pied*. Dostopno na: <https://caringlabor.wordpress.com/2010/11/18/michel-foucault-friendship-as-a-way-of-life/>.

3 Saida Hodžić. »On the Armoire/Against Purity«. Dostopno na: <https://thedisorderofthings.com/2020/07/15/on-the-armor-against-purity/>.

Nataša Keser, Patrizia Jurinčič Finžgar

Patrizia Jurinčič Finžgar, Andrej Zalesjak

Primož Bezjak, Marjuta Slamič

Damjana Černe, Blaž Šef

jerebika, štrudelj, ples pa še kaj

5

Pogovor s Srečkom Fišerjem

Anja Pišot

Srečko Fišer je bil od 1981 lektor v Primorskem dramskem gledališču, pozneje SNG Nova Gorica. To poklicno pot je hodil vse do januarja 2021, ko se je upokojil. V novogoriškem gledališču pa ni delal samo kot lektor, temveč je bil tudi član umetniškega vodstva, v sezoni 1989/1990 je bil skupaj z Janezom Starino umetniški vodja in leta 2009 vršilec dolžnosti umetniškega vodje. Poleg tega je avtor številnih dram in dramtizacij, ki so jih uprizorili tudi na novogoriškem odru, ter prevajalec pripovednih, pesniških in dramskih del iz angleščine, italijanščine in francoščine. Za svoje delo je bil večkrat nagrajen. *jerebika, štrudelj, ples pa še kaj* je njegov zadnji umetniški študij v SNG Nova Gorica; zanj je dramsko besedilo iz knjižnopogovornega jezika prevedel v zgornjevipavski dialekt.

Kot lektor ste naprej v Primorskem dramskem gledališču in nato v SNG Nova Gorica delali kar štiri desetletja. Kako bi na kratko opisali to zelo ustvarjalno obdobje?

Rekel bi, da postaja zmeraj boljše (*smeh*). Se pravi, boj za lepšo preteklost poteka in je uspešen. Vsaka služba je namreč taka, da je v njej nekaj rutine in tudi nekaj takega, da je človek lahko bolj angažiran. In tako je bilo tudi v moji službi: nekaj rutine in nekaj angažiranosti. Če vse seštejem, ne bi mogel reči, da je bilo stran vrženo.

Kakšna je pravzaprav specifika lektorjevega dela v gledališču?

To vprašanje sem dobil že večkrat in zmeraj znova sem v zadregi, kaj bi nanj odgovoril. Pravzaprav je specifika ta, da je že sam naziv *gledališki lektor* napačen. Ob besedi *lektor* navaden bralec, poslušalec ali gledalec razume nekoga, ki stoji z rdečim svinčnikom, piše vejice in predvsem popravlja. Gledališki lektor je seveda tudi to, zagotovo pa ne glavni del. Glavni del je delo pri predstavi, delo z igralci, kjer ne gre toliko za to, da je nekaj prav (čeprav je to tudi pomembno), ampak da je čim boljše. Če lektor v neki ustanovi skrbi

za standard jezikovnega izražanja, je potem cilj lektorja v gledališču nadstandard, nekaj, kar je čim boljše, čim bolj učinkovito, čim bolj povedno.

Z dialektom v gledališču ste se srečali že leta 1991, ko sta skupaj z igralcem Iztokom Mlakarjem prevedla tri Ruzantejeve (tragi)komične enodejanke in jim podala skupen naslov *Lubjezen, uajska, lakota*. Kako se prevajanje literature v dialekt razlikuje od prevajanja v knjižni jezik?

Takrat sva se z Iztokom tega lotila skupaj, saj je on že imel nek renome dialektalnega ustvarjalca. Iztok je imel tu precejšen delež. Skupaj sva si izmišljevala stvari, ki jih je bilo treba preprosto zimprovizirati. Posebno v tisti fazi se mi je zdelo dobro, da sva dva. Bistvena razlika prevajanja v dialekt pa je pravzaprav ta, da je standardni jezik fiksiran in določen, medtem ko nestandardni ni popolnoma določen. Dialekt torej ni fiksiran kakor knjižni jezik in je že po definiciji mobilien.

Kaj je za prevajalca po vašem mnenju zanimivejše in kaj mu predstavlja večji izziv?

To je odvisno od tega, kako je človek orientiran. Če mu bolj leži eno, potem je eno, če mu bolj leži drugo, je drugo. Jaz sem takrat poskusil in mi je bilo zanimivo. Z Iztokom sva želela stvar postaviti na malce drugačne temelje, da bi bil dialekt tretiran ne zgolj kot dekoracija, ampak kot govorica, ki vsebuje čim več plasti ... Da bi bila v dialektu lahko zapisana tudi tragedija in ne samo komedija, kot je običajno.

Za gledališče ste prevajali tudi klasična dela, med njimi Shakespearovega *Hamleta*, *Macbetha*, *Romeo in Julijo*, potem Pirandellovega *Henrika IV.*, Ionescovo *Plešasto pevko* in še bi lahko naštevali, seznam pa bi bil kar dolg. Kaj vas je gnalo v prevajanje teh klasičnih in hkrati zahtevnih dramskih besedil?

S prevajanjem »klasičnih« besedil je bolj ali manj tako: najbrž sem si postopoma pridobil pri naročnikih, torej gledališčih ali založnikih, renome nekoga, ki zna in zmore to dobro narediti; na drugi strani je mene klasika zmeraj stimulirala, vedel sem, da se pri takem delu ne bom dolgočasil. Prevajanje je ena od privilegiranih oblik ukvarjanja z literaturo in klasika je klasika ravno zato, ker odpira največ novih svetov.

Kako se lotite prevajanja del, ki so v slovenščino že prevedena, nekatera celo večkrat?

Predvsem nikoli ne izhajam iz ideje, da moram kaj popraviti ali poboljšati, čeprav je seveda vsako besedilo načeloma zmeraj mogoče prevesti drugače, torej tudi boljše (le da se je dostikrat težko zmeniti, kaj je boljše). Vzamem izvornik, se poskušam »uglasiti« z njim in potem ob njem pišem besedilo v slovenščini. Šele ko je to že izdelano, včasih pogledam, kako so delali kolegi pred mano. Lahko te opozorijo na kakšno napako.

Ali se je vaše delo pri predstavah v dialektu razlikovalo od dela pri tistih, v katerih so igralci govorili v knjižnem jeziku?

Ja, razlikovalo se je predvsem zaradi postopne frustracije za obe strani. Zame na eni strani in za tiste, ki sem jih »mučil«, na drugi. Tudi ljudje, tako imenovani »domorodci« v dialektu, kar ponavadi niso, pa tudi če so, se morajo enih stvari naučiti, ker se za oder to producira drugače kot v navadnem življenju.

Na kaj ste morali biti še posebej pozorni?

Mogoče se bo slišalo malo oportunistično, ampak predvsem sem moral biti pozoren na to, kakšne so njihove (igralčeve) recepcijske zmožnosti. Ljudje so zelo različni in v gledališču gre v bistvu vedno za to, da se ne poustvarja stvar sama, ampak njen učinek. Če zadeva učinkuje na gledalca pravilno, je sekundarna stvar, na kakšen način si to dosegel.

Ne moremo mimo dejstva, da ste se pred kratkim upokojili, vaše zadnje lektorsko delo v SNG Nova Gorica pa je prav narečno obarvano. Dramski tekst *jerebika, štrudelj, ples pa še kaj* je Simona Semenič napisala v knjižnopogovornem jeziku, prevod v narečje pa je nastal izpod vašega peresa. Avtorica je v uvodni didaskaliji zapisala, da mora biti besedilo na oder postavljeno v podnanoškem narečju, umetniška ekipa pa se je v sodelovanju z vami odločila za splošnejše zgornjevipavsko narečje. Čemu ste se odločili za to »poenostavljeno« izbiro?

Simona je po mojem tisti napotek na začetku napisala zato, ker je to njena govorica, ki jo nekje v glavi ali pa v srcu sliši, in se ji je to zdelo imenitno. Potem ko sva se s Simono pogovarjala, je tudi sama videla, da bo to zelo težko, upoštevajoč, da so tu še ljudje iz raznih vetrov in da je konkretna govorica neke vasi, sploh pa take, ki je dialektalno specifična, zelo zahtevna za učenje. Tu sem se zavestno odločil in predlagal rešitev, da gremo na eno bolj generično obliko zgornjevipavskega dialekta, ki je lažja za učenje, ki je bolj berljiva in se je bodo igralci lažje naučili, čeprav se pri teh stvareh vedno pojavijo težave in je v vsak tak študij treba vložiti precej dela.

Kaj po vašem mnenju narečje prispeva predstavi, kot je *jerebika*?

Če bog da, potem nekaj sočnosti, nekaj tega, kar dialekt je. Se pravi, dialekt je za razliko od večje kultiviranosti knjižnega jezika manj kultiviran in zato bolj direkten, bolj pristen. Če so bogovi milostljivi, potem je to tisto, kar doprinese, če niso, pa lahko dialekt tudi kaj vzame.

S širokim znanjem in izkušnjami ste k dobremu delovanju in rasti novogoriškega gledališča prispevali ne samo kot odličen lektor, temveč ste sodelovali tudi pri umetniškem vodenju in dramaturškem delu, ves čas ste bili dejaven član uredništva gledaliških listov ipd. Kako pomembno je sodelovanje lektorja v sooblikovanju celostne podobe gledališča?

Zdi se mi zelo pomembno, še zlasti v današnjem času, v času upadanja splošne jezikovne kulture.

V novogoriškem gledališču je bilo uprizorjenih tudi kar nekaj vaših dramskih besedil in priredb, med njimi odrska priredba Kosmačevega *Tistega lepega dne*, *Medtem po motivih Prima Levija*, avtorsko besedilo *Prihodnje, odhodnje itd.*, v Slovenskem mladinskem gledališču pa dramatisacija Dumasovega romana *Kraljica Margot*. Ali ste bili ob uprizoritvah vaših del vselej tudi lektor?

Vselej ne, večinoma pa. Vsekakor sem poskušal ne preveč težiti in potem sem verjetno to poskušal tako uspešno, da sem najbrž včasih težil premalo.

Splošno je razširjeno stališče, da avtorja ni dobro imeti na vajah ... Kakšne so vaše izkušnje?

Jaz se s tem zelo zelo strinjam. Včasih ima ustvarjalna ekipa občutek, da ji prisotnost avtorja jemlje ustvarjalno svobodo, po drugi strani se avtor – če ni popolnoma zagledan sam vase – tega zaveda in potem nastane cel kup interakcij, brez katerih bi bilo vsekakor boljše. Konec koncev, mogoče pa je njegova prisotnost tudi kdaj koristna.

Čeprav ste se formalno upokojili, verjamemo, da to ne pomeni konec vašega umetniškega ustvarjanja. Že imate kakšen nov projekt, ki bi nam ga lahko izdali?

Načrtov imam seveda mnogo in mislim, da to ni značilno samo zame. Mislim, da vsak, ki se upokoji, načrtuje, kaj vse bo naredil: ali bo postavil lopo na vrtu, ali kaj napisal, ali šel na potovanje na Antarktiko ... Mislim, da imajo vsi takšne načrte in jaz jih imam tudi. Je pa res, da sem malce vraževeren in napovedovati stvar ... Se mi zdi, da ji tako jemlješ šanse, zato raje ne bi ... Povem pa lahko, da sem se zadnja leta pretežno ukvarjal z verznimi oblikami stare dramske in tudi nedramske literature, to je predvsem pozni srednji vek in renesansa. To je še naprej moje privilegirano področje in upam, da se bo kaj od tega dalo kmalu videti, raje pa ne bi govoril o konkretnih naslovih ... Da jih ne zarečem ...

Helena Peršuh

Nataša Keser, Helena Peršuh, Matej Recer, Damjana Černe

slovensko MLADINŦKO gledališče 2020/21

Blaž Šef, Matej Recer

Željko Hrs, Draga Potočnjak

Damjana Černe

Matej Recer, Blaž Šef, Ana Facchini, Marjuta Slamič

jerebika, štrudelj, ples pa še kaj

19

Slovensko mladinsko gledališče
 Vilharjeva II, 1000 Ljubljana
 T: +386 (0)1 3004 900
 F: +386 (0)1 3004 901
 info@mladinsko-gl.si
 www.mladinsko.com

Svet Slovenskega mladinskega gledališča:
 Ana Železnik (predsednica), Semira Osmanagić,
 Katarina Stegnar, Asta Vrečko, Janez Žagar

Strokovni svet Slovenskega mladinskega gledališča:
 Tatjana Ažman (predsednica), Blaž Lukan,
 Janez Pipan, Matjaž Pograjc, Dario Varga

Direktor: Tibor Mihelič Syed
 Umetniški vodja: Goran Injac
 Režiserja: Matjaž Pograjc, Vito Taufer
 Dramaturginja: Urška Brodar
 Vodja trženja in odnosov z javnostmi: Helena Grahek
 Lektorica: Mateja Dermelj
 Strokovni sodelavki: Tina Malič, Katarina Saje
 Tehnični vodja: Dušan Kohek
 Vodja koordinacije programa: Vitomir Obal
 Koordinator programa: Gašper Tesner
 Tajnica gledališča: Lidija Čeferin
 Računovodkinja: Mateja Turk
 Knjigovodkinja: Tina Matajč
 Prodaja vstopnic: Gabrijela Bernot,
 Nuša Rajh, Sanja Spahić

Predstava je nastala s podporo
 Ministrstva za kulturo RS.
 Ustanoviteljica Slovenskega mladinskega
 gledališča je Mestna občina Ljubljana.

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA KULTURO

Mestna občina
 Ljubljana

LJUBLJANA
 HERITAGE SOCIETY
 TUDI

Prodaja vstopnic

- v Prodajni galeriji
 Trg francoske revolucije 5, 1000 Ljubljana
 od ponedeljka do petka med 12.00 in 17.30
 ob sobotah med 10.00 in 13.00
 OI 425 33 12
- pri gledališki blagajni
 Vilharjeva II, 1000 Ljubljana
 OI 3004 902
 uro pred začetkom predstave
- na spletu
 www.mladinsko.com
 nakup vstopnic s popusti
 prek spleta ni mogoč

Gledališki list Slovenskega mladinskega gledališča
 Sezona 2020/2021
 Številka 2
 Oktober 2021
 Izide ob vsaki premieri
 Izdalo Slovensko mladinsko gledališče
 Za izdajatelja Tibor Mihelič Syed
 © Vse pravice pridržane
 Uredništvo: Urška Brodar, Mateja Dermelj,
 Helena Grahek, Goran Injac, Tina Malič,
 Katarina Saje, Tibor Mihelič Syed
 To številko uredili: Urška Brodar in
 Ana Kržišnik Blažica
 Lektorici: Mateja Dermelj, Anja Pišot
 Redaktorica: Tina Malič
 Oblikovanje: Mina Fina, Damjan Ilič,
 Ivian K. Mujezinović – Grupa Ee
 Foto: Ivian K. Mujezinović
 Tisk: Fotoprospekt, d. o. o.
 Naklada: 300 izvodov
 Cena: 2 €

ISSN: 2232-2019

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica
 Trg Edvarda Kardelja 5, 5000 Nova Gorica, Slovenija
 T: +386 (0)5 335 22 00
 F: +386 (0)5 302 12 70
 info@sng-ng.si
 www.sng-ng.si

Blagajna
 +386 (0)5 335 22 47
 blagajna@sng-ng.si
 vsak delavnik 10.00–12.00 in 15.00–17.00
 ter uro pred pričetkom predstav

Direktorica: Maja Jerman Bratec
 maja.jerman-bratec@sng-ng.si +386 (0)5 335 22 10
 Umetniški vodja: Marko Bratuš
 marko.bratus@sng-ng.si +386 (0)5 335 22 10
 Poslovna sekretarka: Barbara Skorjanc
 barbara.skorjanc@sng-ng.si +386 (0)5 335 22 10
 Dramaturginji: mag. Ana Kržišnik Blažica
 ana.krzisnik@sng-ng.si +386 (0)5 335 22 15
 in Martina Mrhar
 martina.mrhar@sng-ng.si +386 (0)5 335 22 01
 Dramaturginja in vodja AMO: Tereza Gregorič
 tereza.gregoric@sng-ng.si +386 (0)5 335 22 18
 Odnosi z javnostjo: Metka Sulič
 odnosizjavnostjo@sng-ng.si +386 (0)5 335 22 50
 Organizatorica: mag. Barbara Simčič Veličkov
 organizacija@sng-ng.si +386 (0)5 335 22 04
 Vodja računovodstva: Neža Lango
 neza.lango@sng-ng.si +386 (0)5 335 22 07
 Tehnični vodja: Aleksander Blažica
 aleksander.blazica@sng-ng.si +386 (0)5 335 22 14

Dejavnost SNG Nova Gorica financira
 Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.
 Del spremljevalnega programa sofinancira
 Mestna občina Nova Gorica.

Svet SNG Nova Gorica:
 Robert Gajser (predsednik),
 Klavdija Figelj (podpredsednica),
 Martina Mrhar, Damjana Pavličica, Marjan Zahar

Strokovni svet SNG Nova Gorica:
 Andrejka Markočič Šušmelj (predsednica),
 Tereza Gregorič (podpredsednica), mag. Alida Bevk,
 Igor Komel, Matija Rupel, Aleš Valič

Član Evropske gledališke konvencije

Sofinancira program
 Evropske unije
 Ustvarjalna Evropa

GO! 2025 Evropska prestolnica kulture
 Nova Gorica • Gorizia Capitale europea della cultura
 European capital of culture

Sponzorja

Medijska sponzorja

s i m o n a s e m e n i č

jerebika, štrudelj, ples pa še kaj

veseloigra s seksom in plesom

godí se na velikega šmarna dan v letu gospodovem 1963 v vasi v vipavski dolini

osebe:
bogdana, gospodinja v župnišču, 42 let
višnja, tovarišica učiteljica, 33 let
estera, tovarišica ravnateljica, sekretarka zk¹ v ks², 50 let
genovefa, gostilničarka, 66 let
angela, genovefina hči, 46 let
slavka, upokojena ravnateljica, 60 let
helena, nuna na kolesu, 26 let

karlo, esterin mož, predsednik ks² in predsednik ds³ v mlekarini, 52 let
rajko, slavkin sin, 33 let
jože, gospod župnik, 35 let
viljem, mežnar, 42 let
ciril, poštar, 45 let
herman, tovariš učitelj, 54 let
tone, vaški veseljak, 57 let

špadni fant, višnjín ljubimec
laška baraba, višnjín ljubimec
ljubljska srajca, višnjín ljubimec

mesarjevi fantje
vaščani

napotki za uprizoritev:
režija
v kolikor imajo igralke in igralci kakršenkoli predsodek ali težave z goloto in seksualnostjo na odru, naj ne sodelujejo pri uprizarjanju tega besedila
ženski liki z izjemo estere in/ali angele nikakor ne smejo biti suhi ali natrenirano mišičasti, zaželeno je, da so raje debeli kot suhi, posebej lik bogdane mora imeti zajetne obline (tako prsi kot zadnjico in boke)
moški liki nikakor ne smejo biti natrenirano mišičasti, lik jožeta naj bo malce debelušen, lik toneta pa suh in majhen
niti moški niti ženski liki ne smejo imeti opaznih lepotnih posegov, odstranjenih dlak kjerkoli po telesu ali kakorkoli oblikovanih dlak na sramnih in drugih predelih

kostumografija
kostumi naj poudarjajo telesne nepravilnosti in pomanjkljivosti, vendar naj bodo osebe kljub temu oziroma prav zaradi tega še bolj privlačne, vznemirljive, čutne

scenografija
scenske rešitve v nobenem primeru ne smejo rezultirati v estetski izčiščenosti, hladnosti, odtujenosti, scenografija naj gledalcu da občutek, da je v prijetnem, toplem, domačnem prostoru
scenografija naj do te mere vzbuja domačnost, da bo imel gledalec občutek, da se lahko s svojega stola v parterju med predstavo premakne tudi na oder, če želi

oblikovanje svetlobe
svetlobno oblikovanje naj prav tako kot scenografija vzbuja prijetne občutke, od katerih naj bo najbolj poudarjen občutek domačnosti

oblikovanje zvoka
poleg glasbe, ki je omenjena v besedilu in pomembna za razvoj dogodkov, naj avtor glasbe po lastni presoji dodaja glasbene vložke, ki bodo v prid domačnemu vzdušju v predstavi

lektura
igralci naj govorijo v podnanaškem narečju, v kolikor je nemogoče zagotoviti natančno narečje, naj govorijo v slovenskem splošno pogovornem jeziku in v tem primeru naj se tudi narečne besede zamenjajo, kot so obrazložene v sskj ali v opombah pod črto v besedilu v opombah pod črto so vnešene samo besede, ki jih v sskj ni najti,

1 zveza komunistov
2 krajevna skupnost
3 delavski svet

podan je tudi izvor besede, razen v primerih, ko je nejasen oziroma neznan
v besedilu je uporabljena dvojina, ki se je v narečju sicer ne uporablja, je pa na nekaterih mestih ključnega pomena

moja posebna zahvala velja iztoku mlakarju
v besedilu so večkrat uporabljeni citati ali parafraze iz besedil njegovih pesmi, pa tudi sicer mi je za to igro in nasploh vir navdiha

za strokovno pomoč se zahvaljujem zgodovinarjema juriju rosi in dr. božu repetu

jutro
dnevni prostor v župnišču
največji del prostora zavzemajo kuhinjski deli, na sredini miza s štirimi stoli, ob steni divan
vrata, ki vodijo v vežo
okno, ki gleda na dvorišče
nad divanom razpelo
na steni ob vratih slika jezusa kristusa, ki drži desno roko ob sebi, s pokrčenim mezinčcem in prstancem
na omari kipec marije, ki moli, gledajoč proti gor
na mizi vaza s šopkom travniških rož, poleg vaze molek
na štedilniku lonci in kozice
omamno diši po kruhu, po maslu, po goveji juhi
na tleh košara, polna jabolk
čez naslonjali dveh stolov je na kuhinjski krpi obešeno razvaljano testo za rezance
bogdana se mota okoli štedilnika, angela in genovefa sedita ob mizi in srebata kavo

angela
šinjorina⁴ ima pa spet novo obleko

genovefa
in šolne

angela
in borško⁵

bogdana
a ja?

genovefa
je prišla celo k maši danes, najbrž samo zato, da bi se vsem pokazala

angela
ciril se je zaradi nje spotaknil ob štengo in skoraj padel, ga je žena komaj ulovila

bogdana
aha

genovefa
ona se je pa zahahljala kot ena ciba

angela
živo rdečo obleko si je dala gor, živo rdečo, si moreš mislit?

genovefa
in šolne in borško

angela
in šminko!

bogdana
ma saj rdeča je lepa farba⁶

genovefa
ne vem pa, če se glih⁷ spodobi za mašo za veliki šmaren

angela
ali pa za v cerkev

genovefa
ali pa sploh za kamorkoli za eno pošteno žensko

angela
in tako visoke pete so popolnoma nespoštljive za pred gospoda župnika
in v rdečem na tak praznik?
kot da ne vemo, kam paše rdeča farba

bogdana
saj gospod župnik ni toliko pedanten glede oblek
ali pa farb
višnja se rada lepo zrihta, posebej za praznike, saj to je znak spoštovanja, kaj ne da?
saj je mlada in lepa, naj se rihta
ma genovefa, ma kaj danes imate oštarijo zaprto?

4 šinjorina – gospodična (iz italijanščine – *signorina*)
5 borška – ženska torbica (iz italijanščine – *borsa*)
6 farba – barva (iz nemščine – *die farbe*)
7 glih (ylih) – ravno, iz glihati
8 popudan – popoldan
9 v besedilu uporabljам *tule* in ne *tukaj* namenoma, v dialektu je izraz za tukaj namreč tolje
10 prištimati (pørštimət) – pripraviti
11 tripe – vampi (iz italijanščine – *trippa*)
12 cajt – čas (iz nemščine – *die zeit*)
13 kažin (kəžin) – bordel, preneseno zmeda, nered (iz italijanščine – *casino*)

genovefa
ma kaj niti sprašuješ, zaprto, ja, lepo te prosim, saj imamo skozi odprto, vsak dan, saj samo garamo zdaj streže ludvik, on bo šel potlej na romanje v log

bogdana iz pečice vzame kruh in ga zavije v kuhinjske krpe
diši
kako diši

angela
ma jaz bi tudi rada šla na romanje v log, v logu je tako lepo na šmaren dan, pa še gospod škof bojo tam ...

genovefa
angela, ma lepo te prosim kdo bo pa delal?
saj si bila zdaj pri maši, popudan⁸ boš spet pri maši, kaj zdaj spet bleješ okoli tega loga in tega romanja?
in gospod škof bojo popudan tudi tule⁹ pri maši

angela
ma dajte no, mati, samo omenila sem bogdana, kaj pa viljem? viljem je tudi šel z gospodom župnikom v log?

angela besedo viljem izgovori s posebnim poudarkom

bogdana
seveda je šel, saj je mežnar, saj veš, da gospod župnik brez njega ne gre nikamor
za tak velik praznik pa sploh danes pa še posebej, ker pride gospod škof imet mašo

angela
ja, saj se mi je zdelo

bogdana
ma genovefa, ma kaj vi ste kosilo že skuhali?

genovefa
sem vse že prištimala,¹⁰ tripice¹¹ bojo, ma je cajt,¹² da se odpraviva, danes bo cel kažin,¹³ še s to komunistično fešto in vse

angela
so povabili sekretarja centralnega komiteja, da ja narod ne bi šel k maši na koncu bojo imeli pa prazno dvorano
narod bo na šmaren dan gvišno šel k maši, še posebej ker pridejo gospod škof maševat
to pa se ne zgodi glih vsak dan tovarišica in tovariš sekretar bosta sama sebi pela *hej, slovani*

genovefa
ma angela, ma kaj trobiš?!
ma samo kaj trobiš!
te bo še kdo slišal in prijavil!

angela
ma dajte, mati, no

bogdana se nasmehne

angela
no, menda bo tovariš visoka živina iz ljubljane prespal kar pri sekretarjevih nocoj
čudno, da ne bo pri slavki, saj se dobro poznata, in to že od daleč nazaj

vstopi tone

tone
kdo bo prespal pri kom, kaj sem zamudil?

angela
ah, daj, tone, samo še tebe se je
manjkalo, vidiš, da ima bogdana
dosti dela

tone
ma tudi vedve ga imata
sem glih iz vaše oštarije
ludvik je kot brez glave, gena,
boljše, da greste naredit red

genovefa
ma moj bog, ma s temi moškimi je
en sam križ
to je slabše kot otroci
ko zrasedo, je konec, en sam križ
moški so za nas ženske pokora
nič drugega kot ena sama pokora
pojdiva, angela, prej ko nam tvoj
brat ferderba¹⁴ oštarijo

angela
bogdana, hvala za kafe¹⁵
in lepo pozdravi viljema
in tudi gospoda župnika, seveda

bogdana
bom, bom, hvala!
dobro urihtajta!
se vidimo popudan!

angela
ja, se vidimo pri maši
ma kaj ne pridejo gospod škof že
pred mašo sem?

bogdana
ja, ja, moram speč še štrudelj
in piškote, da bom imela kaj za
postreč

angela
kaj bojo potlej¹⁶ gospod škof prišli
iz loga z viljemom in gospodom
župnikom?

bogdana
ne, onadva prideta takoj po maši,
gospod župnik mora pojest kosilo,
in potlej se bo verjetno še malo
spočil
gospod škof pa bo kosil v trgu¹⁷ in
pride malo pred mašo sem

angela
ma kaj ...

genovefa
ale, gremo!

angela
ma mati ...

genovefa
ale!

*genovefa in angela odideta
bogdana se še malo povrti okoli
štedilnika
naloži poleno na ogenj*

bogdana
kaj je, tone, kaj si jedel za
fruštek?¹⁸

tone
ma še nič, bogdanca, sem samo eno
kafe pri geni

bogdana
s šnopčkom?

tone
ja, bogdanca moja, tone pa ja ni
taka mona, da pil kafe bi brez
betona

bogdana
jej, tone moj, ma ta tvoj beton te bo
en dan še v grob spravil

tone
ma kaj, kaj, kaj

bogdana
na, ti bom danes dala par fetk¹⁹
pršuta, ker je glih praznik

ma le glej, da ne boš povedal
viljemu!
kruh je pa frišen, sem ga glih malo
prej vzela iz peči

*bogdana nareže pršut in par kosov
kruha
pred toneta postavi krožnik z
dobrotami
kruh omamno diši*

tone
bogdanca moja, ma ti si ena taka ...
ena taka ... ena taka lepa roža!
ma samo koliko lepo diši!
o, bogdana, ti roža moja

bogdana se smeje

tone
bog lonaj!

bogdana
bog žegnaj!

tone se spravi na pršut in kruh

tone
rajko je prišel domov

bogdana
rajko od slavke?

tone
ja, je bil včeraj v oštariji

bogdana
rajko je doma! o, lepo!
ma je kar prišel, slavka je rekla, da
pride šele pozimi
o, lepo!

tone
ma se je naredil prav en tak ta pravi
dedec, ti povem
koliko je zdaj star?

bogdana
mah, čakaj, slavka je prišla z
njim nazaj domov enkrat takoj po
vojski,²⁰ takrat je imel kakšnih
petnajst, šestnajst, glih so mu brki
začeli rasti, enih triintrideset mora
imet, čakaj, če je ona šestdeset ... ja,
triintrideset

tone
o, je še mlad, je še vse pred njim

bogdana
ma mora bit pa slavka vesela, saj
zdaj ga že grozno dolgo ni bilo
domov

tone
je bil v beogradu, tam je še naprej
študiral za arhitekta in delal, zdaj
pa pravi, da bi rad dobil službo v
sloveniji

bogdana
za njega ne bo problem, on je pa
res priden
o, ma kako lepo, da je prišel za
šmaren dan obiskat mamo!

tone
in nas!
včeraj je v oštariji vsem dal za
rundo!

*čin, čin
čin, čin
čin, čin*

*včeraj zvečer
na vrtu gostilne*

ciril
o, fant, ma zdaj boš pa dal za eno
rundo!

rajko
ma seveda bom, saj zato sem pa
prišel
angelca, daj vsem, kar bojo pili

angela
kaj pa boste, fantje?

tone
ma angelca, roža moja, ma kaj niti
sprrašuješ?

*tone gre proti angeli, z rokama nevarno
blizu*

angela
ma daj, tone, daj tiste tvoje tacine²¹
proč, da te ne ušlatam!²²

tone
ma kaj, kaj, kaj

ciril
zlato moje, jaz bom še en firkeljc²³
belega

karlo
meni daj kar isto

rajko
ma daj, stric karlo, menda ne bomo
samo kvartinčkali,²⁴ daj, angelca,
daj kar dve dopiji²⁵ belega za
začetek

tone
tako se govori!

angela
viljem, ma boš tudi ti pil belo?

viljem
ma ne, angelca, meni daj kar eno
grumovo pašareto,²⁶ jutri je veliki
šmaren, bo naporen dan, saj veš, maša
zjutraj, potem gremo v log in potlej še
popudan, z gospodom škofom ...
se moram držat malo nazaj

karlo
ah, daj, vilko, tisto pušico boš pa
ja lahko držal, saj toliko pa tudi ne
pade noter

viljem
ma karlo, ma lepo te prosim, ne
vtikaj se v moje reči
kaj jaz se vtikam v tvojo proslavo?

tone
ne, v njegovo proslavo se pa res nič
ne vtikaš
viljem pije pašareto, da škofu držal
bo klafeto!

viljem
ma daj, brus
angelca, daj že tisto dopijo, da bo
mir

angela
viljem, ma kaj potlej ne boš
pašarete?

viljem
ah, saj vidiš, da ljudje ne zastopijo,
če ima človek svoje principe
no, daj, rajko, povej kaj, kako si,
kako gre?

ciril
kje si še kaj bil po svetu razen v
beogradu?

rajko
ma sem bil ene par mesecev tudi v
pragi

viljem
in kaj, imamo kakšno novico?

rajko
ma ne, nobene novice, kakšno
novico?

karlo
ma vilko te sprašuje, če si se kaj
oženi ali pa če se nameravaš, če
imaš nevesto, ženo, otroke, take reči

rajko
ma ne, nimam nič

ciril
ma bem,²⁷ kakšno babo imaš ...

rajko
ma ne
nimam nobene ...
babe

tone
ma dijo bono,²⁸ ma kako da nimaš
nobene babe
saj zgledaš kot en adriano celentano

karlo
ma daj, tone, pusti tisto laško
drisko

tone
ma kaj, kaj, kaj

karlo
rajko, ma si se res naredil v dedca,
si se vrgel prav po stricu

*se zasmeje
se zasmejejo
angela postavi dve dopiji na mizo*

angela
evo, fantje, dve dopiji

*rajko dotoči vsem
nazdravijo*

ciril
ma potlej ti pa moramo kakšno
babo tule najti
ne bo težko, so same fajn v vasi, kaj
ne da, fantje?

rajko
saj vem, saj sem menda od tu doma

tone
ma res, ma same fajn, glejte sam
angelco, kakšna fajn baba je
ojej, kaj bi tone ...

karlo
ja, angela je v redu
ma bem, najboljša baba v vasi je
višnja

karlo pogleda proti viljemu

ciril
ja, višnja je pa res ena fejest baba

tone
višnja je pa res rožica, ma kaj bi
tone dal ...

karlo
magari je že stara
je tako, vilko?

tone
ma kaj, kaj, kaj

ciril
jah, ni več najbolj mlada, ma tudi
stara ne, glih ta prava

karlo
ma bem, koliko let sploh ima?
vilko, ti morda veš?

viljem
triintrideset
se mi zdi, da

karlo
o, stara
stara
teta
če je do zdaj ni noben vzela, je tudi
ne bo
je tako, vilko?

viljem
ja, tempi passati mai ritornati

14 ferderbati (fɛrdɪrbət) – uničiti (iz nemščine – verderben)

15 kafe (kofje) – kava

16 v besedilu uporabljam izraz *potlej* in ne *potem* namenoma, v dialektu je namreč
izraz za *potem* – *puotle* ali *puotlej*

17 trg – vipava

18 frušte (früstk) – zajtrk (iz nemščine – *das Frühstück*)

19 feta – rezina (iz italijanščine – *fetta*)

20 vojska (uɔjska) – vojna

21 tacine (tɔcine) – roke (iz taca)
22 ušlatati (ušlatɔt) – udariti
23 firkeljc (fɪrkɛlc) – kvartin oz. četrtinka oz. 0,25 litra vina
24 kvartinčkati (kvɔrtinčkɔt) – piti četrtinke vina (iz en kvartin)
25 dopija – 2 litra vina (iz italijanščine – *doppia*)
26 pašareta (pəšɔrɛjta) – pijača iz malinovca in sode, proizvodnja sodavičarstva grum
ajdovščina
27 bem – mašilo v smislu torej ali no ali dobro (iz italijanščine – *bene*, v nekaterih
drugih primorskih narečjih se uporablja ben)
28 dijo bono – dobesedno dobri bog, uporablja se kot mašilo ali kletvica (iz
italijanščine – *dio b(u)ono*)

karlo
teta je in teta bo ostala
je tako, vilko?

viljem
ja
teta

ciril
ma je fejest baba, tako lepa, tako
lepo se smeje
in tako ... tako ...
tako elegantna!
rajko, ti povem, višnja bi bila glih
zate
kaj ne da, fantje?

karlo
ah, daj, ciril, ne govori neumnosti

rajko
ma dajte no, saj mi ni treba iskat
nobene, nehajte, fantje, no

karlo
je že baba, višnja, samo kaj, ko ima
njena pizda več obiskovalcev kot
postojnska jama

se zasmeye
se zasmeyejo

karlo
je tako, vilko?

viljem
a, iz vseh njenih bingljev bi lahko
speljali vodovod od ljubljane do
štanjela

se zasmeye
se zasmeyejo

karlo
bi končno lahko imeli tudi v
štanjelu vodovod!
haha, mežnar, to si pa dobro
pogruntal
haha, vodovod iz tičev do štanjela
to si moram pa zapomnit, bom
enkrat na sestanku povedal, ko
bomo spet debatirali okoli tega
vodovoda

ciril
samo je vsegljih²⁹ baba, kot se gre
kakšna baba

tone
kakšna baba za toneta
tone ima tako koso, da obrije z
vsake pičke roso!

se zasmeyejo
tone začne s prsti in usti oponašati
glasbene instrumente, trobento in
bobne, zraven prepeva

tone
fašisti so barabe,
barabe prvi klas,
jejo kolerabe,
in zraven kisel kvas

se smejejo

čin, čin
čin, čin
čin, čin

bogdana
a, lepo, da je dal za rundo, ma saj
rajko je bil zmeraj od manir, ga je
slavka grozno lepo vzgojila
joj, ma bo tudi višnja vesela, da je
prišel domov

bogdana se zavrti okoli štedilnika,
pogleda ogenj, pomeša juho, pobere
pene iz kozice, v kateri kuha maslo

tone
danes bo pa cela reč v vasi, celi dve
reči
maša s tovarišem sekretarjem
izvršnega komiteja in proslava z
gospodom škofom
ojej
sem mislil reč ...

bogdana
ja, in to po tej vročini, človek komaj
diha, jaz sem prav malo matasta
si bom kar slekla to majico, ne mi
zamerit, tone

bogdana si sleče vrhno majico in
ostane v spodnji majici s kratkimi
rokavi, nedrčku in krilu

tone
o, bogdanca, ma kaj bi zameril, ma
ti si ena taka roža

bogdana
ma beži, beži

tone
ma ena taka lepa roža, taka lepa
roža

bogdana
tone, ne bom ti dala vina, sem
ti že stokrat povedala, pri meni
nobenega vina

tone
ma kaj, kaj, kaj

tone poje kruh s pršutom do konca

tone
ma bogdana, ma zakaj pa gospod
škof ne pridejo nikoli več sem?
nič ne pogrešajo svojih nekdanjih
faranov?

bogdana
ah tone, kje je že to, gospod škof je
bil tukaj župnik več kot trideset let
nazaj
zdaj je škof, misliš, da ima cajt za
farane?
meni se zdi že to, da pride letos na
veliki šmaren k nam, grozno lepo
bi moral bit vesel, ne pa jamrat,
zakaj ne pride večkrat
ojoj, moram še lezanje³⁰ narezat in
zakuhat, potlej piškote in štrudelj
speč, vse prištimat, da bo vse
picikato,³¹ ko pride gospod škof
gospod župnik dela že en mesec
kažinj okoli tega

tone
tintarella di luna
tintarella color latte
tutta notte sopra il tetto
sopra al tetto come i gatti
e se c'è la luna piena
tu diventi candida³²

bogdana
ma daj, tone, nastoj

tone
ma kaj, kaj, kaj

bogdana
kaj nimaš nobenega dela?

tone
grem, grem, bogdanca, roža moja,
grem v staro šolo pogledat, če
rabijo kakšno pomoč okoli proslave

bogdana
no, kar daj
samo le glej, da se ga ne boš že
pred mašo toliko otrobil,³³ da ne
boš mogel stat na nogah

tone odide
bogdana se oddahne
pogleda proti razpeli

bogdana
samo da so šli, hvaljen bodi!
tudi če magari bi jih lahko že malo
prej spravil ven, saj veš, koliko dela
imam
in vročina, kakšna vročina

bogdana se usede in široko razkreči
noge
dvigne krilo in se popahlja
pod krilom nima spodnjic, je gola
zavzdihne
pogleda v svoje mednožje

bogdana
o, gartroža moja, ti je vroče, ne?

bogdana z eno roko drži krilo dvignjeno,
z drugo se nežno poboža po mednožju
se boža
se oddahne
se boža
od zunaj angelin glas

angela
bogdana!

bogdana spusti krilo in pogleda proti
razpeli

bogdana
ma jesus moj, ma kaj je pa zdaj?

dopoldan
dvorana v stari šoli
na levi strani odra zastave; državna,
republiška, zastava zveze komunistov
na desni strani odra zmahan
govorniški pult, pred njim cvetlični
aranžma
na steni uokvirjena fotografija
uniformiranega maršala tita v
partizanskih letih
na zadnji steni odra obešen
transparent z umetelnim napisom –
15. avgust, dan graničarjev jna
na tleh odra trakovi krep papirja rdeče,
bele in modre barve
estera in karlo pregledujeta, če je
dvorana nared za proslavo
estera si da opraviti s cvetličnim
aranžmajem
karlo ravna stole

estera
tovariš predsednik krajevne
skupnosti, kaj mislite, je dekor v
redu?
ob straneh pod stropom si
predstavljajte še trakove v barvah
zastave

karlo
ma tovarišica sekretarka zveze
komunistov, mislim, da je dekor na
ravni državne proslave
mislim, da se bo krajevna skupnost
odlično izkazala pred tovarišem
sekretarjem izvršnega komiteja
centralnega komiteja zveze
komunistov slovenije
sedi, pet!

estera se zasmeye

estera
snažno je, zastave so, transparent
je v redu, čeprav bi bil lahko napis
malo lepši, herman bi se moral
malo bolj potruditi, res, grozno je
cagav, ne zastopim, kaj je ratalo iz
njega, saj je bil tak partizan

karlo
ma tudi jaz ne vem, tudi v oštarijo
ne pride več
kam boš pa posedla tovariša
janeza?

estera
sem, v ta prvo vrsto, na sredino, jaz
bom na njegovi levi, ti pa na desni
dobro
se pravi – po himni najprej poveš
ti svoj govor, si se ga navadil na
pamet?

karlo
sem, ja

karlo se odkašlja, se postavi v
govorniško pozo in spregovori z
gromkim glasom

karlo
tovariši in tovarišice ...

estera
tovarišice in tovariši

karlo
aja

karlo se odkašlja, se postavi v
govorniško pozo in spregovori z
gromkim glasom

karlo
tovarišice in tovariši
danes smo se zbrali tu, da
počastimo ...

estera
ma kaj lahko poveš to malo bolj
normalno?

karlo
kako to misliš, normalno?

estera
normalno, da ne boš izpadel kot
en klovn, to je proslava, ne pa
komedija

karlo
bem, bom bolj normalno

karlo se odkašlja, se postavi v
govorniško pozo in spregovori z malo
manj gromkim glasom

karlo
tovarišice in tovariši
danes smo se zbrali tu, da
počastimo izredno pomemben dan,
dan graničarjev ...

estera
reče se graničarjev, ne pa
graničarjev

karlo
aja
graničarjev

estera
pa malo bolj razločno govori, če
sem se že matrala s pisanjem tega
govora, da mi ga zdaj ne uničiš

karlo
bom, bom bolj razločno
graničarjev

karlo se odkašlja, se postavi v
govorniško pozo in spregovori z malo
manj gromkim glasom

karlo
tovarišice in tovariši
danes smo se zbrali tu, da
počastimo izredno pomemben dan,
dan graničarjev jugoslovanske
ljudske armade
naši graničarji niso samo stražarji
državne meje, ampak s svojimi
življenji ...

estera
dobro, dobro, ne da se mi te
poslušat, vadi pred špeglom³⁴ doma
se pravi ... ja ... po tvojem govoru
bo zbor odpel prvo pesem, ta prva
bo kdo pa so ti mladi fantje

karlo si zanosno zabruna napev kdo
pa so ti mladi fantje

estera
potlej bo moj govor
potlej bo druga pesem – ide tito
preko romanije

karlo si še bolj zanosno zabruna
napev ide tito preko romanije

estera
potlej bojo imele učenke in učenci
recital svojih pesmi
in potlej bo govor tovariša janeza,
po njegovem govoru mu bo višnja
prinesla šopek rož in darilo

karlo
višnja?

estera
ja, višnja, se mi je zdelo, da je
višnja še najbolj primerna za to
ima od vseh v vasi še največ ...
največ ...

karlo
elegance

estera
ja, elegance

29 vsegljih (usjelijah ali usjelih) – vseeno
30 lezanji – rezanci (iz italijanščine – lasagna)
31 picikato – popolno, urejeno do pičice natančno (iz italijanščine – pizzicato)
32 mina: tintarella di luna, album tintarella di luna, 1960
33 otrobiti se (ustruobt se) – napiti se

karlo
ma ona je od ta farških
kaj ne bo šla k maši?

estera
ma kot da je važno, saj sem menda
ravnateljica, ena učiteljica me bo
pa ja ubogala, če ji rečem, da mora
bit na proslavi, ali kaj?

karlo
ja, ja, seveda, ja

estera
no, višnja bo tovarišu janezu dala
rože in darilo
potlej pa je še zadnja pesem – hej,
tovariši

karlo zanosno zapoje

karlo
hej, tovariši, pod orožje vsi,
tujec mora iz naše zemlje!
čaka korotan, čaka štajerska,
čaka sinje jadransko morje!

estera
dobro, karlo, ustavi se
no, to bo konec
in potlej zakuska
je herman pripeljal vino?

karlo
ja, vino je zadaj, kozarci, sok, kruh,
salama, vse je pripeljal

estera
dobro, bom jaz to prištimala
kasneje

karlo
bomo videli, koliko jih bo šlo na
maševanje gospoda škofa

estera
ja, gospod škof bo imel prazno
cerkev, vsi bojo tule!

karlo
še una mežnarska mona od vilkota
bo prišla sem, če bo višnja tule

karlo se smeje

estera
kako to misliš, če bo višnja tule?

karlo
mah, saj se slini okoli nje, na skrivaj
jo hodi zvečer gledat skozi okno,
sem ga že dostikrat videl
o, tovarišica sekretarka, ma ta bot³⁵
pa sva jih!
to si si pa res pametno izmislila!
dan graničarjev jna! pa naj ima ta
farška banda svoj veliki šmaren in
svojega gospoda škofa!
mi imamo pa tovariša sekretarja
izvršnega komiteja!
jim bomo že dali boga, podganam
fašističnim imperialističnim!
jno pasarán!

estera
ma mož moj, ma si se prav razvnel!

estera se približa karlu in ga poboža
po mednožju
karlo se smeje

estera
ma bo imela tudi moja gartroža kaj
od tega?

karlo
sekretarka moja, tvoja gartroža –
kadar češ

estera boža karla po mednožju
karlo se smeje
estera karlu odpne hlače in prime
njegov penis
karlo se smehlja
estera z roko potuje po karlovem
penisu gorindol
karlo zastoka
estera prime karlovo roko in si jo
položi na dojko
karlo estero z eno roko boža po dojki z
drugo pa prime estero za zadnjico in jo

povleče k sebi
estera potuje z roko po karlovem
penisu vedno hitreje
karlo diha vedno hitreje

karlo
ma estera, ma bo kdo prišel

estera
ma kdo če prit

karlo
ma estera

karlo gre z roko esteri pod krilo in jo
poboža po mednožju
izvleče roko, pljune nanjo in jo položi
nazaj esteri pod krilo
estera hitreje diha
karlo obrne estero, estera se nasloni na
oder
karlo dvigne esteri krilo in ji potegne
spodnje hlačke do kolen
karlo penetrira v estero
oba hitreje dihata
dihata
karlo izdihne in se ustavi

karlo
ma estera

estera
ma kaj si že fraj?³⁶

karlo
ma estera

estera
ah
s tabo si pa človek res ne more
pomagat

karlo
ma estera

karlo in estera se oblačita
si poravnata oblačila

estera
maša z gospodom škofom ...
pha!
gospod škof se po triinidesetih
letih vrača nazaj na kraj zločina
za veliki šmaren
najbrž misli, da je že zadosti vode
preteklo, da je narod pozabil na
njegov greh
njegov greh pa hodi okoli na dveh
nogah, se ne da kar pozabit

estera
če se je naredil v dedca, potlej je pa
gvišno glih tebi podoben

karlo
ma estera

estera
misliš, da bo tvoja sestrice slavka
šla k maši pogledat svojo bivšo
ljubezen?

karlo
o, ne, bo pa ja prišla na proslavo,
saj je pametna ženska

estera
ja, no, o tem bi se dalo
parlamentirat
meni se zdi, da je herman ratal taka
mevža glih takrat, ko se je začel s
slavko gonit

karlo
eh, ma daj no, nehaj že s temi
babjimi čenčami, ta je bosa
slavka že leta nima nobenega

estera
ma glih ti veš, mona stara, to ti misliš
misliš, da če ti že leta nucaš³⁷ svoje
orodje samo na dan republike in
dan mladosti, da ga tudi drugi?

karlo
ma estera

vstopi tone

tone
smrt fašizmu

estera
tone, kaj pa ti tule?

tone
sem prišel pogledat, če je kaj za
pomagat
po poti sem pa srečal vašo nevesto
in mi je naročila, da vam povem, da
je po telefonu klical tisti ... kako je
že ...
ma uni³⁸ tovariš komunistični
sekretarni funkcionar, ki pride
danes
no, v glavnem, mi je naročila ...
ma kaj imate morda kaj za popit,
imam grozno suha usta
sem bil pri bogdani in mi je dala
pršut in kruh, ma tako dober
kruh, kot ga zna peč samo moja
bogdanca, ma vam povem, ma
bogdana je ena taka roža ...
samo za pit mi pa ne da, moja
bogdanca, za pit pa ...

estera
no, daj, povej že

tone
kaj pa za pit, bi bilo kaj?

karlo
o, tone, tone, ti si prefrigan bolj kot
mi vsi skupaj
tam zadaj je vino, natoči si pa kar
sam
in še meni prinesi, ko si že na poti

estera grdo pogleda karla

karlo
ma bem, estera, na en tak dan ...

tone se nasmehne in odide za oder

karlo
estera, ma misliš, da je videl?

estera
kaj pa?

karlo
ma saj veš

estera
jaz ne vem za nič, kar bi bilo vredno
videt

karlo
ma estera

tone pride nazaj z dvema kozarcema,
enim polnim, enim pol praznim

estera
no, tone, kaj je?

tone
o, ma to vino, to pa ni kar tako
čigavo je?

estera
tone!

tone
ma dajte no, estera, dajte se malo v
mir, saj ne gori voda
v glavnem, vaša nevesta je rekla,
da je tisti tovariš živina oziroma
ne tovariš živina, ampak ena
njegova tajnica, da je poklicala po
telefonu in da je povedala, da ta
kakosežekličje tovariš ne bo prespal
tukaj, da bo takoj po proslavi šel
nazaj v ljubljano
tako
to

estera
kaj?

kaj?
ma ne mi reč
ma ne, no
ma jebela cesta

ma človek bi kar znorel
najprej toliko komplikacij okoli
tega, kje bo spal, pa bo v oštariji,
pa ne bo v oštariji, pa sestanki z
geno

karlo
in z angelo

čin, čin
čin, čin
čin, čin

pred tednom dni popoldan
soba za goste v gostilni
angela gola na postelji, razkrečena
karlo izvaja kunilingus

angela
karlo, karlo, karlo

karlo izvaja kunilingus

angela
karlo, karlo, karlo

karlo izvaja kunilingus

angela
karlo, karlo, karlo

karlo izvaja kunilingus

čin, čin
čin, čin
čin, čin

estera
ja, in z uno klerikalno cibo, angelo

tone
ma dajte no, estera, angelca je pa ja
ena roža
kaj ne da, karlo?

karlo
hm, ja, no, ja
roža
ciba
no
ja

estera
in potlej, ko je bilo že vse zmenjeno
z geno

tone
in z angelo

estera
ko je bilo že vse zmenjeno in je
uhrnačka³⁹ stara končno rekla, da
bo dala sobo za eno sprejemljivo
ceno, potlej so v ljubljani rekli, da
tovariš janez ...

tone
aja, janez

estera
... da ne bi spal v oštariji, če oštirji
niso člani zveze komunistov, potlej
nisem vedela, kam bi ga lahko dala,
in sem predlagala, da spi pri nas
doma, in so rekli, da naj bo, ker
smo, tako so rekli, tako predani
državljeni, in potlej je bilo treba
geni odpovedat

karlo
ja, potlej je bilo treba še odpovedat

čin, čin
čin, čin
čin, čin

pred tremi dnevi zjutraj
soba za goste v gostilni
angela gola na postelji, razkrečena
karlo izvaja kunilingus

angela
karlo, karlo, karlo

karlo izvaja kunilingus

angela
karlo, karlo, karlo

karlo izvaja kunilingus

35 bot (buot) – krat; ta bot – tokrat, tisti bot – tistikrat, en bot – enkrat
36 fraj – konec (iz nemščine – frei, prost)
37 nucati (nucst) – uporabljati (iz nemščine – nutzen)

38 uni – tisti (una – tista, unu – tisto)
39 uhrnačka (uhrnačka) – skopulja (iz uhrn, ohrn – skop)

angela
karlo, karlo, karlo

čin, čin
čin, čin
čin, čin

estera
toliko enega matranja!
toliko planiranja in organiziranja in
zdaj na koncu sploh ne bo prespal
tule
in zdaj bo treba zavoljo dobrih
medčloveških odnosov v krajevni
skupnosti spet it k uni coprnici
genovefi in se opravičit

karlo
ja, dobri medčloveški odnosi v
krajevni skupnosti so pomembni
so temelj samoupravljanja
se bom šel jaz opravičit, ne se ti še
okoli tega sekirat

čin, čin
čin, čin
čin, čin

čez tri dni zvečer
soba za goste v gostilni
angela gola na postelji, razkrečena
karlo izvaja kunilingus

angela
karlo, karlo, karlo
karlooo

angeli pride do nebes

čin, čin
čin, čin
čin, čin

estera
ma za se zmešat, res
ma meni se bo zmešalo

tone
ma estera, dajte no, saj ste tudi
že kaj bolj groznega doživeli v
življenju
menda ja ne boste izgubljali živcev
zaradi ene take reči

estera
ma daj, tone, tiho bodi, kaj se pa ti
zastopiš na politiko

tone
politika je kurba iz kažina, to ve še
tonetova violina!

ko to zapoje, se tone prime za
mednožje
karlo in estera se namuzneta

estera
ma bem, tone, če ti in tvoja violina
nimata nič pametnega za delat zdaj,
lahko pomagaš tule še tiste trakove
obesit

tone
ja, ja, seveda, saj zato sem prišel
samo sem še grozno žejen, kaj bi
morda lahko prej še en glaž?

medtem v župnišču
angela vstopi

angela
bogdana, reši me, te lepo prosim
mi je zmanjkalo soli, te prosim, reši
me, da ne bo ta stara poblaznela,
ko to opazi
in zdaj res nimam cajta it v botego

bogdana
ma ni problema, angela, takoj dobiš

bogdana stopi do omare, jemlje ven sol
in jo prelaga v skledico

angela
kaj viljema še ni?
in gospoda župnika, mislim

bogdana
ma tebi se naš viljem malo dopade,
ne da?

angela
ah, daj, bogdana, te lepo prosim
take reči mi pa res ne grejo več po
glavi
so pasali⁴⁰ cajti
danes bo pa še zanimivo, una
komunistična ciba si je izmislila ta
komunističen praznik, samo da bi
nam pokvarila šmaren dan
na koncu bo imela pa prazno
dvorano

bogdana
no, ne vem, če si ga je glih izmislila

bogdana položi skledico s soljo na
mizo

angela
ah, si je pa izmislila proslavo, saj je
vseglih
in uni njen pantalon⁴¹ od karlota ...
mah, škoda besed
bomo pa po dolgem cajtu imeli
spet priliko videt nesojenega
fidancatota⁴² od slavke

bogdana
kakšnega fidancatota?

angela
ja, ta tovariš partijska živina, ki bo
častni gost na proslavi, ne
kaj ne veš?

bogdana
kaj?

angela
ma bogdana, jaz se res včasih
vprašam, kje ti živiš, saj to pa ja vsi
vejo
ta komunist, ne, ki danes pride, ne,
to je rajkotov oče
janez
takrat sta onadva ...
slavka in janez
saj to pa ja vsi vejo, samo on je bil
že oženjen
in zdaj, ko nalašč, je še rajko prišel
domov
ma me prav zanima, če rajko ve, po
mojem mu ni nikoli povedala

bogdana
aha
angela, ma kaj se ti ne mudi?

angela
ojej, ja, ja, hvala ti za sol, bogdana,
življenje si mi rešila

angela vzame skledico s soljo

angela
ta stara bi naredila cel kažin, če ne
bi bilo soli, bi poslušala litanije do
božiča

bogdana
bog ti požegnaj, angela, bog ti
požegnaj

angela odide

bogdana pogleda razpelo

bogdana
ma kje si ti, jezus moj, ko moram
jaz take poslušat
ma uboga angela, ma saj ne dela
zanalšč
ma kako je vroče, samo kako je
vroče

bogdana se usede in široko razkreči
noge
dvigne krilo in se popahlja
pod krilom je še smerom gola
zavzdihne
pogleda v svoje mednožje

bogdana
o, gartroža moja, če nama je zdaj
tako vroče, kaj bo šele popuđan

bogdana z eno roko drži krilo
dvignjeno, z drugo se nežno poboža po
mednožju
se boža
od zunaj slavkin glas

slavka
bogdana!

bogdana spusti krilo in rahlo
nejevoljna pogleda proti razpelo

bogdana
ma dobro, naj ti bo, ker je glih
slavka

bogdana se obrne proti vratom, glasno

bogdana
slavka!
pridi noter!

slavka vstopi

bogdana
slavka moja, ma kje si ti?

slavka
ma sem šla k mesarju po mleto
meso, pa sem se ustavila še pri tebi

bogdana
usedi se

bogdana odmakne stol, slavka se usede

bogdana
kaj danes ne ahtaš⁴³ otrok?

slavka
ne, danes je nevesta doma, ni šla
delat, da bo kuhala, ker naj bi
slavnostni gost prespal pri njih,
karlo in estera pa pripravljata za
proslavo in sta že cel mesec na
luftu⁴⁴ zaradi janezovega obiska
zdaj so pa sporočili, da sploh ne bo
prespal
sa to proslavo je eno samo delo, pa
po tej vročini, vsi so napol nori
sem morala malo pobegniti in prit k
tebi po eno dozo zdrave pameti

bogdana
lepo, lepo
ma moraš pa bit tudi ti malo na
luftu, tovariša janeza že grozno
dolgo nisi videla

slavka
ah, saj tudi gospoda škofa janeza
nisem

obe se zasmejita

bogdana
boš kafe?

slavka
ma ne, hvala, daj mi samo en
kozarec vode

bogdana
ma ti bom dala bezgovec
boš letošnjega ali lanskega iz
bezgovih jagod?
imam še eno flaško za posebne goste

slavka pogleda bogdano, se nasmehne
in poboža bogdano po roki

slavka
ma bogdana

bogdana se nasmehne
iz skritega kotička vzame steklenico z
gostim rdečim sirupom, ga natoči v dva
kozarca in zmeša z vodo
en kozarec postavi pred slavko,
drugega drži v roki
se gledata, nazdravita

čin, čin
čin, čin
čin, čin

pred osemnajstimi leti
pri slavki doma
bogdana objokana sedi na postelji, v
rokah drži skodelico s čajem, solze ji
kapljajo vanjo
slavka čepi pred njo in jo drži za kolena

slavka
ne, bogdana, ni konec
glej na to, kot da je začetek, začetek

enega novega sveta
in novega življenja zate
drugačnega
ni konec

bogdana
od česa bom pa živela?
nobenega več nimam, nič nimam

slavka
pššš
ne skrbi za to, bogdana, ti bomo že
zrihtali kako delo

bogdana
ma kaj bom pa delala?
saj nič ne znam

slavka
ma ne ga lomit zdaj, vse sorte stvari
znaš
ne govori tako
vsak človek ...

bogdana
ma on je bil moj ...
on je bil ...

slavka
joči, joči, ti bo potlej lažje
kar joči

bogdana
ma jaz brez njega ...

slavka
ma bogdana moja ...
ma vsi ...
vsi mi ...
vsak od nas je koga zgubil, samo,
bogdana, to nas ne sme ustavit,
gremo naprej
saj ni noben ostal prav sam, saj
imamo drug drugega
gremo naprej
moramo vztrajati
in moramo pomagati drug drugemu
zdaj bom jaz pomagala tebi, ko
bom jaz rabila pomoč, boš pa ti
meni
saj nas je ostalo tudi dosti živih,
bogdana, zdaj moramo mislit na
žive, na nas, na to, kako bomo
preživeli in živeli naprej
in bomo!
bomo!

bogdana odloži skodelico s čajem

bogdana
slavka ...

bogdana poljubi slavko
slavka se odmakne

bogdana
joj, slavka, oprosti
ojej, jezus moj, oprosti
ne vem, kaj me je pičilo
o, jezus moj

slavka poljubi bogdano
se poljubljata
se poljubljata najprej počasi, potem
manj počasi
hitro dihata
potem se spet poljubljata počasi
potem se jima spet mudi
se poljubljata, hitro dihata, se slačita,
se slečeta
goli druga pred drugo

bogdana
slavka, ma kako si ti lepa

slavka se nasmehne
se poljubljata
se mečkata
se ližeta
dihata
iz ozadja navdušen glas

rajko
mati, mati
kje si?
ciril je prinesel kartolino⁴⁵ od
višnje!
mati!
višnja mi je poslala kartolino!

40 pasati (passat) – miniti (iz italijanščine – *passare*)
41 pantalon (пoнтoлoн) – bedak (iz italijanščine – *pantalone*)
42 fidancato – zaročenec (iz italijanščine – *fidanzato*)

43 ahtati – čuvati (iz nemščine – *achten*)
44 luft – zrak (iz nemščine – *die luft*), biti na luftu – biti vznemirjen, vznihčen
45 kartolina – razglednica (iz italijanščine – *cartolina*)

slavka
v svoji sobi sem, kokolo,⁴⁶ pridem
tako j

*bogdana se hihita v roko
slavka jo poljubi*

čin, čin
čin, čin
čin, čin

slavka
ma kaj jim je bilo treba te proslave?
ob isti uri, kot je maša, samo za
dešpet⁴⁷
samo zato, da bi se ljudje morali
odločat med mašo in proslavo
dan graničarjev jna, lepo te prosim,
nikjer v celi jugoslaviji nimajo
proslave za dan graničarjev
v tej gesti ni nobenega komunizma,
nič za dobrobit ljudi, nič za državo,
en sam dešpet, ovit v celofan, in z
rdečo pentljico na vrhu
joj, oprosti, malo me je zaneslo,
zmeraj težje prenašam te neumnosti

bogdana
ma saj vem, nastoj⁴⁸ se živcirat okoli
tega, ni vredno
kje imaš pa rajkota?

slavka
o, že veš, da je doma, vaška udba
deluje
da ne boš slučajno komu povedala,
da sem to rekla, bom šla še v pržon

se zasmejeta

slavka
rajko je šel v mejo⁴⁹
je rekel, da rabi bit malo sam
me skrbi, veš, bogdana

bogdana
zakaj te pa skrbi?

slavka
se mi zdi, da ni preveč zadovoljen
zdaj bi moral v bistvu it v skopje
nekaj delat, pa je odpovedal in
prišel domov
se mi zdi, da je razočaran nad
delom
od zmeraj si je želel bit arhitekt, se
spomniš?

bogdana
ja, se spomnim, kaj se ne bom
spomnila, že takoj, ko sta prišla
živet sem, je govoril o tem, glih
so mu brki začeli rast, kako je bil
smešen, preklast in gobčen in s
tistim smešnim puhom pod nosom,
vsem je razlagal, da on bo arhitekt,
da on bo popravil vse, kar je vojska
frdirbala, da on bo sezidal novo
jugoslavijo, zato da bo višnja lahko
plesala
kako je bil smešen

slavka
ja, saj res, točno to je rekel, da
bo sezidal novo jugoslavijo, da bo
višnja lahko plesala
takrat je bil še tako zaljubljen

bogdana
oba sta bila

slavka
ja, res in potem, ko je diplomiral,
je imel toliko načrtov in je bil tako
navdušen, tako poln zanosa
se spomniš?

čin, čin
čin, čin
čin, čin

pred nekaj leti

rajko
ma ne, mati, ne, jaz ne bom gradil
stolpnic in tudi ne novih, velikih hiš
ne
 poglej, koliko starih hiš je, ki jih je
treba popraviti, jim vdahnit življenje

jaz bom iz starih razpadajočih hiš
delal palače
palače, polne svetlobe, polne
življenja
iz temnih čumnat bom naredil
svetle dvorane
svetle dvorane za ples
za ples, za umetnost, za življenje, za
smeh, za ljubezen
to je potrebno danes, to rabimo, ne
pa novih in novih in novih stolpnic
to, kar že imamo, napolnit s
svetlobo
in z ljudmi, z ljudmi!
prazne in žalostne hiše je treba
napolnit, ne pa jih samo rušiti in
zidati novih
me zastopiš, mati?

čin, čin
čin, čin
čin, čin

slavka
zdaj je pa samo razočaran
nič mi ne pove o delu, samo vidim,
da ni zadovoljen s tem, kako grejo
reči
ne zida nove jugoslavije

bogdana
in višnja ne pleše

slavka
ja, in višnja ne pleše
ma kaj jaz vem, bogdana
rajko je ratal ...
je ratal en tak ...
en tak herman
ma se mi zdi, da je še premlad, da
bi ratal herman, se mi zdi, da ...

bogdana
slavka, preveč se sekiraš, rajko je
fajn fant, pameten, priden, znajde
se pa tudi
vse bo v redu, ma ne, že zdaj
je vse v redu, fant pač rabi
malo razmisliti, kako naprej,
malo se je prišel domov k mami
pocartat, vse je v redu, vesela
bodi, da ga imaš in da je zdaj
doma!

*slavka se nasmehne, prime bogdanino
roko in jo poljubi
bogdana se nasmehne*

bogdana
kako si pa ti, slavka? sta se s
hermanom kaj zmenila od zadnjic?

slavka
ma v redu sem
če odmislim to kolobocijo okoli
proslave, sem v redu
herman ...
mah, kaj jaz vem, pustimo stat
ma kaj se ti kaj žge, bogdana?

bogdana
ojoj
ojoj
puter
puter
*bogdana skoči do štedilnika in odstavi
kozico*

bogdana
ma saj bo v redu, saj se ni prijelo,
bom precedila in bo v redu

slavka
bogdana, te pustim, grem jaz
tudi skuhat, bom naredila filane⁵⁰
paprike danes, jih ima rajko najraje

bogdana
prav
oglasil se še kaj

slavka
no, saj bi se lahko tudi ti kaj
oglasila

bogdana
ah, saj veš ...

slavka
dobro, bogdana, se vidimo!

bogdana
se vidimo!

*slavka odide
bogdana pogleda proti razpelu*

bogdana
si videl, še zmeraj je tako lepa
ma bem, sestra helena ...
ojej, jesus moj
kako je že rekla angela, so pasali
cajti, take reči mi ne grejo več po
glavi
ma srečno ono
morda se pa danes pripelje tudi
sestra helena na svojem biciklu, ker
je tak dan
ojej, jesus moj

*bogdana se usede in široko
razkreči noge, dvigne krilo in se
popahlja
zavzdihne
pogleda v svoje golo mednožje*

bogdana
o, gartroža moja, ti je vroče, ne?

*bogdana z eno roko drži krilo dvignjeno,
z drugo se nežno poboža po mednožju
se boža
se oddahne
se poboža še malo
pogleda proti razpelu*

bogdana
ma ja, ma saj vem, jesus moj,
nimam cajta zdaj, imam še toliko
dela, moram še lezanje ...

*se boža po vulvi
s krožnimi gibi v smeri urinega
kazalca, počasi, nežno
gibi postajajo vedno manjši, počasi
se skoncentrirajo desno ob klitorisu,
postajajo vedno hitrejši
bogdana hitreje diha
od zunaj cirilov glas*

ciril
bogdana!
pošta!

bogdana pogleda proti razpelu

bogdana
o, ma hvala ti, jesus moj
kar pridi noter, ciril

*ciril vstopi, preko ramena ima
obešeno pošgarsko torbo, v roki pa
pismo*

ciril
bogdana, zlato moje, kako si kaj
danes?
danes je pa spet pismo zate

bogdana
zame?

ciril
ma kdo ti tako vneto piše?

ciril pogleda ovojnico

ciril
iz ajdovščine je

bogdana
ah, bogve, kaj je spet

*bogdana prime pismo, ga ošvrkne s
pogledom in odloži na mizo*

ciril
župnika še ni, kaj ne da?

bogdana
o, ciril, gospod te je poslal glih v
pravem cajtu, tako vroče je, glih
tebe rabim

ciril
ja, ma je res za krepak
ma kdaj pa pride župnik?

bogdana
ma imava zadosti cajta, pride na
kosilo šele po maši v logu, malo
pred pudan⁵¹

*ciril stopi proti bogdani in jo poljubi
na usta*

bogdana
čakaj, čakaj
saj magari tone je že bil na fruštku,
do kosila ga ne bo, ma znabit, da bo
tudi kdo drugi kaj rabil

*bogdana zapre okno in zagrne zaveso,
zapahne vrata
ciril odloži pošgarsko torbo
bogdana stopi do cirila in ga poljubi
se poljubljata
ciril bogdani sleče majico in jo poljubi
na bohotne dojke
bogdana slači cirilu hlače
ustnice iščejo ustnice, slino, kožo
ciril boža bogdanine dojke in
vznemirjeno stoka
bogdana cirila liže po ramenih, prsih,
rokah, z rokami mu nežno masira
moda in ritnici*

ciril
o, ja, ja!

bogdana
psst!

*bogdana in ciril sta mahoma gola na
divanu, bogdana vzame cirilov penis v
usta, ciril pa njeno vagino
diši po kruhu, po prečiščenem maslu,
po znoju, po goveji juhi, po sli*

ciril
o, ne, ne!

*bogdana vzame cirilov penis iz ust, in
medtem ko je ciril še vedno zatopljen
v njeno vulvo, mu gre s prsti ob modih
do anusa, ciril stokaje nadaljuje s
kunilingusom*

bogdana
o, jesus moj, o, jesus moj, o jesus
moj, čakaj, ciril, ne, čakaj, ne, ne še ...

*bogdana se premakne naprej in se s
hrbtom obrnjena proti cirilu nasadi na
njegov penis*

ciril
o, zlato moje!

*bogdana se uleže na cirila, kroži z
boki, dihata
in dihata še*

ciril
o, zlato moje

bogdana
o, jesus moj, ma me noge boljijo
tako

ciril
ma čakaj, zlato, se bova obrnila

*bogdana spleza s cirila, se smejita, se
poljubita, se obrneta
in potem se obrneta še enkrat
in še enkrat
in bogu ukradeta nebesa*

*proti poldnevu
na vrtu gostilne
herman in rajko sedita za mizo, rajko
pije grumovo pašareto, angela prinese
firkeljc in kozarec, ju položi pred
hermana na mizo in mu natoči vino v
kozarec
angela se zapeljivo nasmehne, herman
ji pokima
herman vzame škatlico cigaret iz žepa,
želi vzeti ven cigareto, vendar vidi, da
je škatlica prazna*

herman
jebenti
ma angela, daj mi še ene ibar
in ene žveplenke

angela
dobiš

46 kokolo – ljubček, miljenček (iz italijanščine – *coccolo*)
47 za dešpet (ali dišpet) – iz kljubovanja, zanalašč (iz italijanščine – *dispetto*)
48 nastoj (nəstuoj) – ne (2. os. edn.), nastojte (2. os. mn.)
49 meja (mjeja) – gozd
50 filane – polnjene, filati – polniti, napolniti (iz nemščine – *füllen*)

angela se mu nasmehne in odide
pride tone

tone
o, ma je družba danes
rajko, ma ne mi reč, da piješ
pašareto?

rajko
ma tone, vino dobiš povsod,
grumove pašarete pa ne, se
jih moram napit za nazaj in za
naprej

tone
za naprej, za naprej, saj bi lahko
tudi doma ostal, kaj boš hodil okoli
poglej, kako je le lepo pri nas, pri
nas je najlepše!

rajko se nasmehne

tone
ma tovariš herman, ma kaj je pa
tebe danes prineslo, tebe pa že
dolgo nisem videl

herman
sem rihtal za proslavo

tone
o, dobro si zrihtal, sem bil glihkar
tam, sem tudi jaz pomagal rihtat
tovarišici esteri
rajko, saj ti prideš na proslavo
poslušat pridigo tovariša
sekretarja?
ali boš šel k maši poslušat govor
gospoda škofa?
ojej, sem mislil reč ...

rajko
ma jaz bom šel plesat ta cajt, pa bo

tone
ma bo tovarišica estera poslala
parklje za tabo

herman
ma naj gre hudiču v rit, ona, on in
njihova proslava
saj ima angela prav, saj sta res prav
sekreterjeva
rajko, ne mi zamerit, ma me grozno
jezita tvoja stric in teta in vse te
neumnosti

rajko
saj zastopim, herman, ne se sekirat
zaradi mene

herman
ma ja, saj vem, da ti si pameten fant

tone
bem, ma vino na proslavi je pa prva
klasa
od koga si ga dobil?

herman
ma ja, od franceta je, od koga bi
bilo
no, zato sem tule, tone, sem si
rekel, da pridem na en kvartin, da
si ofrišam²² živce, potlej pa sem še
rajkota srečal

tone prisede

tone
edino pametno, edino pametno
bom pa še jaz enega, v taki fajni
družbi se pa spodobi popit en glaž,
bi bil greh, če ne

herman in rajko se nasmehmeta

herman
no, pa daj!

pride angela s cigaretami ibar in
vžigalicami, jih da hermanu
se mu nasmehne
herman pokima, si vzame cigareto in
prižge

angela
kaj je, tone, si že vse obredel, smo
spet mi na vrsti?
en firkeljc?

tone
ja samo angelca, roža moja, ma
danes ...
ma sem vsejal prtošelj⁵³

angela
o, ne, ne, sem ti že stokrat rekla, da
ti na puf ne bom več dajala
ne bo več mene ta stara davila
zarad vaših pufov

tone
ma angelca ...

angela
ne!

tone
ma roža moja ...

herman namigne angeli
angela nejevoljno odkima in odide

herman
kaj je, tone, kaj je novega, kaj boš
povedal?

tone
ma herman, kaj če bit, nič novega,
same stare komedije

vtem pride ciril s pošgarsko torbo

ciril
o, glej ga, herman, kaj je pa tebe
prineslo po dolgem cajtu h geni?

herman
ma sem prišel na en glaž

ciril
rajko, ma menda ja ne piješ
pašarete?

rajko
ma mi paše, ker po svetu ...

tone
rajko rad po svetu hodi, tud če tone
mu doma lepo zagodi!

tone s prsti in usti oponaša trobento in
boben

ciril
bem, vidim, da je vse tako, kot
mora bit, tone je že pod gasom

tone
ma kaj, kaj, kaj

ciril
tako kot mora bit, kaj ne da?

pride angela s firkeljcem in kozarcem
v roki

tone
ojej, glejte, glejte, sestra helena na
biciklu!

po cesti pripelje sestra helena na kolesu
ciril pogleda proti sestri heleni na kolesu
herman pogleda proti sestri heleni na
kolesu
rajko pogleda proti sestri heleni na
kolesu
angela s firkeljcem v roki pogleda proti
sestri heleni na kolesu
tudi karlo, ki je ravnokar stopil iz stare
šole, gleda proti sestri heleni na kolesu
in tudi bogdana iz župnišča gleda
proti sestri heleni na kolesu

tone
sestra helena!
sestra helena!

tone vstane in divje maha
bogdana šepetaje

bogdana
sestra helena
sestra helena

gledajo sestro heleno na kolesu, ki se
pelje mimo

tone
sestra helena!
sestra helena!

sestra helena na kolesu se nasmehne in
pomaha
tone divje maha
ciril gleda za sestro heleno na kolesu in
pomaha
herman gleda za sestro heleno na
kolesu in pomaha
rajko gleda za sestro heleno na kolesu
in pomaha
angela s firkeljcem v roki gleda za
sestro heleno na kolesu
tudi karlo gleda sestro heleno na
kolesu
in tudi bogdana iz župnišča gleda
sestro heleno na kolesu

tone
o moj bog, sestra helena na biciklu

bogdana šepetaje

bogdana
o moj bog, sestra helena na biciklu

tone se usede
angela odloži firkeljc in kozarec na
mizo predenj

tone
moj bog, ma kaj bi tone dal ...

ciril
ma bem, angela, zlato moje, daj pa
potlej še meni en glaž, da se malo
ofrišam, prej ko grem naprej, imam
še dosti dela

ciril potreplja svojo pošgarsko torbo

tone
ma kaj bi tone dal ...

angela
ma daj, usedi se, mona stara, in spij
svoj kvartin
ciril, ti grem po en glaž

ciril
ma ne, ne, angela, zlato moje, daj
mi en frakeljček tistega tvojega
likerja iz jerebika
angela, zlato moje, ti bi za tisti
tvoj liker morala dobit občinsko
nagrado

angela se nasmehne

angela
ah, daj, ciril ...

ciril
rečem samo, kar je res, zlato moje,
saj veš

angela z nasmeškom na obrazu odide

tone
ma sestra helena na biciklu!
ma kaj bi tone dal ...

ciril
ma kakšna baba, ma kakšen greh
ma herman, rajko, vidva sta
študirana, ma povejta, ma je greh,
kaj ne da?

herman
nisem jaz študiral teologije, ne bi se
izrekal o tem, kaj je greh in kaj ne
je pa res, da bi helena lahko kaj
bolj koristnega delala za svet in za
družbo, kot pa da gnije v klostru

ciril
no, no, herman, ne moreš tako ...

herman
ah, daj, ciril, cel svet gre v maloro!
ma nič ne bom več rekel

herman zvrne svoj kozarec vina

ciril
ma bem, ma bem, toliko hudo pa
ni, kaj ne da, rajko
je toliko lepih reči na tem svetu, kaj
ne da, rajko
že ko se sestra helena na biciklu
pripelje mimo ...

ciril globoko vdihne in izdihne

ciril
ali pa ko se ti po jeziku razleze tisti
liker iz jerebika od angele

ciril globoko vdihne in izdihne

ciril
kaj ne da, rajko?

čin, čin
čin, čin
čin, čin

tri mesece manj kot osemnajst let
nazaj
na travniku, pod jerebiko
petnajstletna višnja in petnajstletni
rajko v zimskih oblačilih
v pleteno košaro nabirata jagode z
jerebika
mrzlo je in zelo mogoče, da piha tudi
burja

rajko
sva zamudila kosilo, se bo mati
jezila

višnja
ne, ne bo se jezila
saj naju je ona poslala nabirat
jerebiko, da bo angela lahko
naredila liker
in glej, koliko sva nabrala!

rajko
angela bo cel hram napolnila z
likerjem
mi je obljubila, da mi ga bo dala za
probat!

višnja
ja, samo jaz ga ne bom mogla
probat
ko bo narejen, mene ne bo več tu

rajko
ma saj boš spet prišla na obisk
saj boš?

višnja
bom, seveda bom
slavka je rekla, da če ne prej, poleti,
za počitnice

rajko
od zdaj naprej se bova bolj malo
videla

višnja
ja, ampak saj ...
saj ti ne boš za zmeraj živel tu
in ko bova velika ...

rajko
ja
ko bova velika

višnja
saj si bova pisala, ne?
saj mi boš pisal?

rajko
bom

čin, čin
čin, čin
čin, čin

ciril
toliko enih lepih reči na svetu, kaj
ne da, rajko?

rajko
mhm

pride angela s frakeljcem

tone
ma kaj bi tone dal ...

angela
ma tone, zdaj je pa zadosti!
sram te bodi!
sestra helena je od gospoda!

tone
ma kaj, kaj, kaj

angela
to je greh!

tone
ma saj sem samo ...

angela
greh!

angela da frakeljca cirilu, se mu
nasmehne

ciril
hvala, zlato moje

ciril pogleda angelo in ji pomežikne vtem pride genovefa genovefa pogleda cirila in angelo

genovefa
kaj je pa zdaj to?
kaj je zdaj to?
sram vas bodi!

genovefa pogleda v nebo

genovefa
ma gospod, ozri se proč

genovefa odvihra v gostilno vsi gledajo za njo

ciril
kaj je bilo pa zdaj to?

tone
o, ma tonetu se pa dopadejo furijaste babe
o, ma kaj bi tone dal ...

angela
ma ne vem, kaj jo spet nosi saj luna je bila prešnji teden, ta teden bi moral bit mir najboljši, da grem pogledat

angela odide rajko vstane

rajko
nič, moram it, mati mi kuha filane paprike

ciril
ma spij še kaj z nami, nam boš še kaj povedal, kako je po svetu filane paprike bojo že počakale

rajko
ma ne, ne, ne smem zamudit se vidimo!

tone
na pridigi ali na govoru?

rajko
na plesu, fantje, na plesu

rajko se odpravi

herman
lepo pozdravi slavko!

rajko
bom, hvala

rajko odide

tone
jaz nimam več vina
ma zdaj si pa ne upam vprašat za še, ko so tako furijaste herman, ti še nisi spil, ma kaj lahko malo od tebe?

herman prikima tone si dolije iz hermanovega firkeljca, spijs na dušek

tone
ma kaj bi tone dal ...

herman in ciril se smejita

ciril
vse češpljice v vasi čakajo nate, tone

tone
tone ima tako koso, da obrije z vsake pičke roso!

iz nasprotne smeri od tiste, v katero je odšel rajko, pride višnja ni v rdeči obleki, zdaj je v rožasti do kolen in sandalij z nizko peto

višnja
fantje, dober dan!
ma ste se že nekam zgodaj lotili danes herman, tudi ti?

herman
ah, višnja, pusti stat

ciril
daj, usedi se, boš kaj povedala ma kako je dober ta angelin liker!

višnja
ma ciril, ma ni zate vseglah malo prezgodaj?

ciril
če je pa tako dobro, ta jerebika je res božji dar

višnja
ja, ma nabirat jo pa ni prav nič lušno, že preveč zebe

čin, čin čin, čin čin, čin

tri mesece plus minus kak dan manj kot štirinajst let nazaj na travniku, pod jerebiko devetnajstletna višnja in devetnajstletni rajko v zimskih oblačilih v pleteno košaro nabirata jagode z jerebike mrzlo je in zelo mogoče, da piha tudi burja nabirata jagode in sta dolgo tiho

rajko
ne boš nič rekla?

višnja
kaj naj ti rečem, rajko? saj sem že vse povedala

rajko
kaj pa če ti obljubim, da ti bom večkrat pisal?

višnja
to zmeraj obljubiš, potem pa ni glasu od tebe iz vojske, od tam, bogu izza riti, mi pa sploh ne boš, saj sam veš

rajko
ma ne, če ti obljubim

višnja
rajko, lepo te prosim

rajko
ma ja, ne pišem, ne maram pisat, ampak od zdaj naprej, res

višnja
pusti stat zdaj rajši me kušni, zdaj pa res nimava več dosti cajta

se poljubita se poljubljata

čin, čin čin, čin čin, čin

herman
kaj, si iz šole, ste zvadili?

višnja se usede za večče oko za spoznanje preveč sproščeno

višnja
joj, ja, sem štufa⁵⁴ tega recitala ma herman, povej ti meni, ma zakaj maltretirat otroke sredi počitnic? smo vadili od maše do zdaj dobro jim gre, edino cvetka ima grozno tremo, upam, da bo zmogla

herman
ma seveda bo

ciril
a, ma zato si bila danes zjutraj pri maši, ker boš popudana na proslavi?

višnja
mah, najbolj pametno od vsega bi zdaj bilo, da se mi zmenimo in ob šestih naredimo na mesarjevem borjači ples

herman
ma saj menda bi bilo to res še edino, kar nam je za naredit, vi mladi ste najbolj pametni

višnja
no, dajte, mesarjevi fantje bojo gvišno za jaz bi od vsega še najrajši plesala in po mojem nisem edina

ciril
ja, je glih prej rekel tudi ...

višnja
o, karlo gre

tone
ma višnja, ma kako si ti lepa, ma ti si kot ena roža ma kaj bi tone dal ...

višnja se zasmije in vstane pride karlo, se usede in globoko oddahne

karlo
angelca!

višnja
fantje, ne pretiravat grem jaz do bogdane pogledat, če ji je kaj za pomagat uživajte!

karlo
lepo pozdravi bogdano!

višnja
bom, veste, da bom

višnja odide tone, ciril, karlo in herman gledajo za njo višnja se obrne in jim nasmejana pomaha

ciril
ma samo kakšna baba

ciril spijs svoj liker iz jerebike

opoldan župnišče naslonjala stolov so prazna, testo se ne suši več, na štedilniku še lonec z govejo juho in dve kozici diši po goveji juhi, praženem krompirju in česnovi omaki na mizi polič z bezgovim sokom in dva kozarca bogdana sedi za mizo in riba jabolka, obenem bere pismo od zunaj višnjini glas

višnja
bogdana!

bogdana
o, višnja, kar pridi noter

bogdana skrije pismo v žep višnja vstopi stopi do bogdane in jo poljubi na lase

višnja
sem ti prišla pomagat

bogdana
o, ti, duša svetniška, vzemi si ribežen in skledo

višnja
karlo te pusti pozdravit

bogdana
lepo, hvala ma kako si nobel, daj si še firtoh,⁵⁵ da se ne osvinjaš

višnja vzame iz omare ribežen in skledo, si zaveže predpasnik, se usede na stol in začne ribati jabolka

bogdana
slišim, da si bila pri maši a k spovedi si tudi šla?

višnja
ma ne, nisem, kaj čem, saj ni nobene potrebe

bogdana
seveda je potreba, zmeraj je potreba, pa magari če samo malo poklepetaš z gospodom župnikom

višnja
te prosim, no, z njim se pa res ne da klepetat ti mu poveš, kaj ti leži na duši, on pa začne razlagat o življenju in grehah na primeru svoje ...

bogdana
... mine ja, saj vem, po možnosti pove zraven še kakšen verz iz kakšne njene pesmi o, jezus moj, ne vem, kaj bo iz tega, ma ubogi jože, kako ga daje

višnja
sploh pa jaz nimam grehov

bogdana
no ...

višnja
ah, kaj, bogu, kar je božjega, človeku, kar je človeškega

bogdana
in kaj je bilo potem včeraj? mislim, človeškega

višnja se zasmije

višnja
o, bogdana, ti stara rufigjana⁵⁶

bogdana
ta verz bi bil pa še toneta vreden

se smejita višnja si v kozarec natoči bezgov sok in malo spijs

višnja
o, joj, da ne začnem, najprej pride zjutraj z avtom pome

čin, čin čin, čin čin, čin

včeraj zjutraj pred gostilno pripelje avto, v njem špadni fant

višnja čaka pred vhodnimi vrati s klopi jo gledata angela in genovefa višnja se naredi, da ju ne opazi morda ju tudi res ne čaka pred vrati, v krasni zeleni oblekici, v poletnih čevljih z zelenimi paščki, v zelenem klobuku, zeleno, vse zeleno špadni fant izstopi iz avta, se nasmehne, nekaj reče, odpre vrata na sovoznikovi strani in povabi višnjo noter višnja se usede, špadni fant se usede se odpeljeta genovefi pade proteza iz ust angela zakolne in pobere protezo

angela
ma prejšnji teden pa ni bil ta, ne da ne?

genovefa
ne, prejšnji teden je bila laška tablica

angela
in je bil starejši cel opicanjen kot drevce na sveti večer

genovefa
ja, laška baraba, saj lahi so vsi glih, zmeraj bili in zmeraj bojo

angela
bo pa šinjorina danes spet prišla domov z novo obleko iz trsta

genovefa
ma samo, kakšna putana⁵⁷ je ma prav putana ma misliš, da je prav, da ena taka uči otroke?

angela
ma ni prav, ni prav samo, saj vidite, mati, taki so, ta rdeči

spomnite se, kako je bilo s slavko
je prišla z nezakonskim otrokom in
je ratala ravnateljica

genovefa
ja, ji je njen funkcionar zrihtal
službo

angela
ja, in potlej je slavka zrihtala
šinjorini, da je učiteljica
tako to gre
ma veste, mati, po mojem tudi ni
prav, da šinjorina živi pri nas
saj veste, da ljudje radi govorijo

genovefa
ja, angela, vem, vem
ma bem, sold je sold
posebej v teh cajtih

čin, čin
čin, čin
čin, čin

višnja
sem imela ta zeleno oblekico na
sebi, hih

bogdana
a tisto, ki ti jo je kupil uni lah
prejšnji teden?

čin, čin
čin, čin
čin, čin

*teden dni nazaj
pred gostilno
pripelje avto, v njem laška baraba
višnja čaka pred vhodnimi vrati
s klopi jo gledata angela in genovefa
višnja se naredi, da ju ne opazi
morda ju tudi res ne
čaka pred vrati, v krasni rožasti
oblekici
laška baraba izstopi iz avta, se
nasmehne, nekaj reče, odpre vrata na
sovoznikovi strani in povabi višnjo
noter
višnja se usede, laška baraba se usede
se odpeljeta
genovefa pade proteza iz ust
angela zakolne in pobere protezo*

angela
ma prejšnji teden pa ni bil ta, ne da
ne?

genovefa
ne, prejšnji teden je bila ljubljanska
tablica

angela
in je bil mlajši
ma tako grd!
samo kako je bil grd!

genovefa
ja, ljubljanska srajca, saj ne more
bit lep, saj tam pa res ni lepih ljudi

angela
bo pa šinjorina danes spet prišla
domov z novo obleko iz trsta

genovefa
ma samo, kakšna putana je
ma prav putana
ma misliš, da je prav, da ena taka
uči otroke?

čin, čin
čin, čin
čin, čin

višnja
ja
in sva šla v trst in sva malo
pohajala, šla na sladoleđ
potem sem ga peljala malo na
ponte rosso
mi je kupil eno tako krasno rdečo
oblekico in rdeče šolne
in rdečo borško!
sem jo imela danes pri maši in jo
bom oblekla tudi za proslavo
moram dat rože tisti ta rdeči živini

bogdana
in?

višnja
ah

bogdana
ah kaj?

višnja
ma ti pošteno povem, ta mi niti ...
ma mi niti ni tako grozno privlačen
kaj jaz vem, saj je grozno lep fant,
ma je tako nekam poln samega
sebe, sploh se ne ustavi govorit,
samo o sebi
grozno rad se hvali, potlej že veš,
da je strahopetec
samo je pa res grozno lep, tako da
nisem vedela, kaj bi
samo potlej ...

bogdana
potlej?

višnja
ma kaj jaz vem, bogdana, tak lep,
vroč dan je bil, sonce, morje, lep fant
na razpologo, kaj jaz vem, bogdana,
človeku se zdi greh, da bi dan šel v nič

višnja se zahihita

bogdana
in?

višnja
sva šla na eno pasedžato,⁵⁸ sem
mu pustila, da se hvali, sem ga
občudovala, saj veš, moraš malo
potrpet, če ne, nimaš nič od njih,
no, potlej sem predlagala, da se
usedeva na klopco in je končno
utihnil in me kušnil, ma ti povem,
sem se namatrala, sem mislila, da
nikoli ne bo zbral poguma
o, bogdana moja, ma kušava se pa
nebeško!
dolgo sva se žvalila tam, sploh ne
vem, kako dolgo

čin, čin
čin, čin
čin, čin

*včeraj, nekje v trstu
višnja in špadni fant se žvalita
in žvalita*

čin, čin
čin, čin
čin, čin

višnja
no, ja, to je bilo to
vse naprej je bilo pa bolj ...
mah, bolj komemoracija
tam sva se tako razgrela, jaz bi ga
kar tam, samo človek ne more ...
no, potlej sva se spravila v avto, do
njihovega senika, mene je magari
po poti že kar malo minilo, je začel
spet palamudit⁵⁹
no, in potlej sva prišla na senik
in saj veš, bogdana, kako je, lep
dan, seno diši, lep fant ...
tako da sem se hitro razgrela, on pa
tudi, še preveč, me je začel slačit,
skoraj mi je raztrgal obleko, sem
rekla, ma kaj delaš, kaj delaš, se je
malo spravil k sebi, potem pa spet,
navali narod
bog se usmili
sem ga probala žljafat,⁶⁰ ma ni
ratalo, on je še naprej telovadil in
telovadil, kot da mene ni zraven
bog se usmili, kako se je matral,
namesto da bi se imel lepo z mano
in kar ni hotelo bit konca, sem
potem vmes razmišljala, da kakšna
škoda, da se nisem raje z unim
ljubljančanom zmenila

čin, čin
čin, čin
čin, čin

*štirinajst dni nazaj
višnja in ljubljanska srajca ob neki
nedoločni steni, gola
ljubljska srajca drži višnjo v rokah,
višnja je s hrptom obrnjena proti steni,
seksata
ljubljska srajca si vzame čas*

čin, čin
čin, čin
čin, čin

višnja
ali pa ta starim italijanom

čin, čin
čin, čin
čin, čin

*teden dni nazaj
višnja in laška baraba v neki nedoločni
postelji
tudi laška baraba si vzame čas*

čin, čin
čin, čin
čin, čin

višnja
no, potlej mi je bilo pa zadosti in
sem mu rekla, da ne morem več, da
je zadosti
revež je bil tako zgonjen, saj ni niti
vedel, kaj ga je zadelo
potlej, ko sem se malo odpočila ...
no, saj veš

bogdana
ne, ne vem

višnja
ma ja, tak lep dan, seno, mlad, lep
fant ...
potlej se mu ni več toliko mudilo

bogdana se zasmeji

višnja
no, vidiš, da ne rabim it k spovedi
saj spoštujem svoje telo kot svetišče
svetega duha
večkrat na dan, če se le da

obe se zasmejita

bogdana
ti, da ti ne pozabim povedat, nikoli
ne uganeš, kdo je prišel v vas za
veliki šmaren

10

višnja
tovariš sekretar janez in gospod
škof janez, vem

bogdana se zasmeji

bogdana
no, bem, ja, en zelo pomemben
človek ...

vstopi jože

bogdana
gospod župnik

višnja
e ...
hvaljen bodi jesus kristus

jože
na vekomaj amen
ma bogdana, lepo vas prosim,
oblecite se malo bolj, no

bogdana
gospod župnik, ma če bi dobri bog
v nebesih hotel, da se bolj oblečem,
ne bi tako zakuril

jože
to je preizkušnja, bogdana,
preizkušnja

bogdana
ma gospod župnik, soldi so
preizkušnja, soldi, to je pa samo
poletje

jože
no, če se vi bolje razumete na
bogoslavje kot jaz, pa naj bo po
vaše

*to rekoč, jože odide iz prostora in
malodane zaloputne z vrati*

višnja
kaj je bilo pa zdaj to?

bogdana
ma ne vem, to pa mu res ni v
navadi, nekaj mora bit narobe

*iz župnikovih prostorov se zasliši
piangere un po⁶¹*

bogdana
o, bog nebeški, *piangere un po⁶²*

višnja
*piangere un po⁶³
fa tanto bene al cuore piangere un po⁶⁴
o, bog nebeški prav zares
danes pri maši je spet pridigal o
mini*

bogdana
ojej
pohota in napuh?

višnja
mhm

bogdana
ma veš kaj, višnja, najboljše, da se
odpraviš
se bom jaz malo pomenila z njim

višnja
prav
pridem magari še popoldan, če mi
boš hotela skuhat eno kafe pred
proslavo

bogdana
ma tebi ob vsaki uri, kokolina⁶²

*višnja odloži ribežen, si sname
predpasnik, poljubi bogdano na usta
in odide
bogdana prav tako odloži ribežen, si
obriše roke v krilo in vstane
pogleda v razpelo*

bogdana
o, joj, jesus moj, sem ji pozabila
povedat, da je rajko doma

*pogleda skozi vrata, vendar višnje ni
več*

bogdana
gospod župnik!
gospod župnik!
jože!

*medtem v gostilni
angela in genovefa ob šanku
govorita šepetaje*

angela
ma mati, ma kaj je pa to za ena
monada?⁶³
ma kje ste pa to slišali?
ma lepo vas prosim!

genovefa
na žegnu sem srečala lojzo, mi
je povedala, da je zadnjič justa
prišla k njej to povedat, justni je
pa povedala pepa, ki je slišala od
štetke, štetki je pa menda povedala
estera in lojza mi je rekla, da mi
pove, ker saj veš, ona ne kvanta, ma
medve se poznavajo od mičkenega in
vseeno človek ne pozabi, če mu je
kdo kdaj pomagal, in jaz sem, saj
veš, med vojsko ...

angela
ja, mati, vem, da ste ji med vojsko
pomagali, saj sem bila menda
zraven
ma kakšna kvanta
in vi to verjamete?

genovefa
ma veš, da mi lojza ne bi pravila, če
ne bi bilo res, lojza je fajn ženska,
ona se briga zase, se ne vtika, če ni
potrebe

angela
ma samo kakšna kvanta, mati
ma lepo vas prosim
da bi jaz ...
ma sploh s komerkoli, vas prosim,
kje pa imam cajt za take monade
saj od jutra do večera samo garam
tule v oštariji

58 pasedžata – sprehod (iz italijanščine – *passeggiata*)
59 palamuditi – govorčiti
60 žljafati – zavirati (iz nemščine – *schleifen*)

61 mina – *piangere un po⁶¹*, album *tintarella di luna*, 1960
62 kokolina – pomanjševalnica ženske oblike kokolo
63 monada – neumnost

ma bem, saj ste menda vi skozi
zraven, saj veste
ma s cirilom, poštarjem?!
ma lepo vas prosim!
s cirilom, poštarjem?!
nikoli nisem

čin, čin
čin, čin
čin, čin

soba za goste v gostilni
pred dobrim mesecem, plus minus kak
dan
angela in ciril se poljubljata na
postelji, gola
ciril se z usti premakne proti
angelinemu mednožju
angela se odmakne

angela
ma daj, ciril, no, lepo te prosim,
pusti danes mojo gartrožo, saj veš,
da imam fešto⁶⁴

ciril
angelca, zlato moje, ma kaj se bojiš,
da se bom nalezel?
ma pridi sem ti moja beleca,⁶⁵ pridi,
da požvalim tvojo mehko češpljico s
sokcem vred!

angela
ma ciril ...

ciril
angelca ...

angela
ma ciril ...

ciril
angelca ...

ciril se z največjo predanostjo spravi
lizat angelino vulvo

čin, čin
čin, čin
čin, čin

angela
... in nikoli ne bom!

čin, čin
čin, čin
čin, čin

soba za goste v gostilni
čez dober mesec, plus minus kak dan
ciril leži gol na postelji, angela ga
jaha

ciril
zlato moje, zlato moje, zdaj, ustavi
se, ustavi, ne, ne!

cirilu pride

čin, čin
čin, čin
čin, čin

genovefa
ma saj se mi je zdelo, da so kvante,
una estera je ena taka opravljiva
rufijana, da bog pomagaj
samo za zdrave delat, res
saj ciril ima ženo, šest otrok, zemljo,
živali, službo, saj človek ja nima
cajta za monade

angela
ma seveda ne, mati, lepo vas
prosim, ciril pa res ne

genovefa
ciril je pa ja en pošten, veren človek
ne bi rekla za unega brezbožnega
hermana, ma ciril pa res ne

medtem v dvorani v stari šoli
sobica za odrom, hladilnik, pult, miza,
dva stola, divan
estera pripravlja pladnje s hrano
iz dvorane glas

viljem
estera!

estera
tu zadaj sem, pridi sem

viljem vstopi

viljem
se mi je zdelo, da si sama, karlo je
v oštariji

estera
ma kje bi pa lahko bil?
meni je rekel, da gre malo pogledat
v mlekarno, da ne bo prav celega
dneva izgubil, da mora še nekaj
naredit
ma ...

viljem
ma estera, ma tebe je tako škoda
zanj!

estera
a ja, mežnar, za koga pa mislite, da
me ne bi bilo škoda?

viljem
ma estera

estera
menda se motaš okoli višnje

viljem
jaz? okoli višnje?
te lepo prosim, tiste putane se ne bi
niti s šibo dotaknil

čin, čin
čin, čin
čin, čin

v cerkvi, v zakristiji
predvčerajšnjim, včeraj, jutri in
pojutrišnjem
viljem divje onanira

viljem
o, višnja, o višnja, o višnja!

čin, čin
čin, čin
čin, čin

viljem
ma estera, danes si pa tako ... tako ...
ma kaj bi človek rekel, da ne izpade
mona

estera
to je magari zate skorajda
nemogoče

viljem
ma estera
ti si tako ...
ma tako ...
ma ...
sem zaklenil vrata za sabo

estera
o, gospod mežnar, kaj bi me
radi žegnali z vašim veličastnim
kurcifiksom?

viljem
ma estera
viljem se približa esteri
estera se mu zapeljivo smehlja

viljem
ma poglej, kaj imam zate

viljem iz hlač potegne svoj ogromni
nabrekli spolni ud

estera
ma gospod mežnar, ma dajte, da se
pomolim

estera poklekne in nežno polize
viljemov penis, skorajda ponižno
in še enkrat
in še enkrat
viljem zastoka
estera z desno roko prime viljemov
penis in ga vzame v usta
viljem drži estero za glavo in jo nežno
potiska navzdol
estera z levo roko masira viljemov
presredek
viljem stoka

estera stoka
estera vzame viljemov penis iz ust in
ga polize od glavice do korena
estera liže viljema po trebuhu
viljem si sleče majico in potisne estero
na divan
viljem esteri sleče majico in vzame
njene dojke v usta in v roko
estera si stokajoč sleče spodnje
hlačke, z eno roko prime viljemov
impozantni spolni ud, z drugo pa
boža svojo vulvo
stokata
stokata
stokata
viljem penetrira v estero

estera
o moj bog

viljem se hitro giblje in stoka za
spoznanje glasneje

estera
počasi, počasi

viljem upočasni ritem in si da opraviti
z esterinimi dojkami
potem se spet giblje hitreje
pa počasneje
pa hitreje

estera
daj mi ga še malo v usta

viljem izvleče svoj penis iz estere in se
uleže na hrbet
estera vzame viljemov penis v usta

viljem
o ja, ja, tako

viljem boža esterino vulvo

estera
ne, ne, čakaj, ne še, počasi

viljem neha božati esterino vulvo,
estera pa se tačas s toliko večjo vnemo
spravi na viljemov penis
viljem jo začne spet božati po
mednožju
estera vzdihuje

viljem
o, joj, o joj

estera preneha s felacijo
viljem še naprej z roko stimulira esterin
spolni organ
esteri pride in viljem takoj zatem
penetrira vanjo
esterin orgazem se podaljša do nebes

viljem
gospod škof danes ne pride

do nebes in še čez

čas za kosilo
župnišče
jože vstopi

bogdana
jože, ma kaj je z vami?
kaj se je kaj takega zgodilo?

jože
ma nič

bogdana
ma ste lačni?
gvišno ste lačni
župica je, lezanje sem danes
naredila
potlej pa je še meso v omaki, fin
fin tenstan⁶⁶ krompir in še frišni
pomidori⁶⁷
zraven je pa frišen kruh

jože
malo sem lačen, ja

bogdana
no, dajte, usedite se, vam bom
postregla

jože se usede
bogdana se mota okrog štedilnika,
deva hrano na krožnik

bogdana
kaj je z vami? kaj vas je tako
razjezilo, danes si pa niste nič
podobni

jože
ma bogdana, ma meni se ne dopade,
da ta ženska, vaša prijateljica, hodi
toliko k nam v župnišče

bogdana
mislite višnjo?

jože
ja, višnja

bogdana postreže jožetu
bog žegnaj bog lonaj

bogdana
ma gospod župnik, ma zakaj pa ne,
saj višnja je ja en dober človek

jože
mah bogdana
saj veste, v cerkev pride dvakrat na
leto, k spovedi sploh ne hodi
povrhu vsega ljudje govorijo ...
saj veste

bogdana
ah, gospod župnik, ljudje marsikaj
govorijo

jože
ja, ma meni se ne dopade

bogdana
gospod župnik, danes ste menda
spet pridigali o mini

jožetu se zaleti
zakašlja
bogdana ga potreplja po hrbtu

bogdana
no, no, gospod župnik

jože
bogdana, kako to mislite, pridigal
o mini?

bogdana
tako, kot sem rekla, gospod župnik,
tako, kot sem rekla

jože
danes sem pridigal o pohoti in
napuhu

bogdana
aha

jože
o pohoti in napuhu, smrtnih greh

bogdana
in kaj ste dali za primer

jože
saj ni važno, kaj sem dal za primer

bogdana
gospod župnik ...

jože
sem dal abstrakten primer

bogdana
a je bila v abstraktnem primeru
kakšna pevka zabavne glasbe?

jože
ja, je bila, ampak to ni bistveno,
bistveno je ...

bogdana
a je morda ta abstraktna pevka
iz italije lani imela abstraktno
izvenzakonsko afero z abstraktnim
poročenim moškim?

jože
bistveno je ...

bogdana
a se je morda iz tega greha
letos rodil otrok in je pevka to
brezsramno povedala v javnosti,
namesto da bi se vsaj pokesala in
ponižno skrila svoj greh?

64 fešta – menstruacija (iz fešta kot praznik)
65 beleca – lepota (iz italijanščine – bellezza)

66 tenstan – pražen (iz nemščine – dünsten, dušiti)
67 pomidor (tudi pomidora) – paradižnik (iz italijanščine – pomodoro)

in zdaj njene muzike ne vrtijo več niti
po italijanski televiziji niti po radiu?

jože
ma bogdana ...
en greh je pohota, drugi je pa
napuh, ja seveda, ja, če je že tako
grešila pred bogom, bi morala imet
vsaj dostojnost, da pred ljudmi ...

bogdana
laže?

jože
ma bogdana ...

bogdana
jože, kakorkoli že, lepo vas prosim,
ljudje se vam špotajo, zmeraj jo
dajete za primer za vseh sedem
smrtnih grehov in še za kakšnega
zraven, potlej pa si jo dan in noč
vrtite na gramofonu
a mislite, da so ljudje neumni?
špotajo se vam

jože
kako to mislite špotajo?

bogdana
tako, kot sem rekla, gospod župnik,
tako, kot sem rekla

čin, čin
čin, čin
čin, čin

župnišče, čez malo manj kot mesec
dni, na soboto, 7. septembra, po
kosilu
ob mizi velika košara s češpljami
na mizi velika in malo manjša skleda
bogdana sedi za mizo in razkoščičuje
češplje, v malo skledo daje koščice, v
veliko češplje
iz jožetovih prostorov se sliši pesem
eclisse twist⁶⁸
bogdana dela v ritmu glasbe in si
zraven poje
vstopi tone z roko v mavcu

tone
bogdanca, roža moja lepa
kaj bojo češpljevi knedlji za mali
šmaren?

bogdana
češpljevi knedlji, ja, jih ima gospod
župnik grozno rad
usedi se
kako je kaj roka?

tone
ma dobro, dobro

bogdana
tone moj, preveč ga cukaš, enkrat
se ne bo tako srečno končalo kot ta
bot, si ne boš samo roke polomil

tone
ma kaj, kaj, kaj

tone se usede

bogdana
si kaj lačen?

tone
mah ...

bogdana
ti bom naštimala, je ostalo od kosila
danes je golaž s polento

tone
ma bogdana, ti si ena taka roža

bogdana se nasmehne
tone z glavo namigne proti jožetovim
prostorom

tone
kaj gospod župnik si ga spet
lajbajo⁶⁹ tam noter?

bogdana
ma tone, ma kakšne pa govoriš!
sram te bodi!
to je pa prav čez vsako mejo!
tudi zate!

čin, čin
čin, čin
čin, čin

jože
ma bogdana, lepo vas prosim,
najprej je grešila, neporočena se je ...
no ...
in to s poročenim, pred bogom
poročenim moškim, in kot da to še
ni ...

bogdana
ma jože moj, ma kaj ste vi mislili,
da vas bo neomadeževana čakala,
da se srečata v nebesih?

jože
ma ...
ma ...
bogdana, ma ...
ma kaj vi govorite?
kaj za ene neumnosti, da ne rečem
kvante, kaj ...
ma ...

bogdana
gospod župnik, za sladico je pecivo
iz skute od včeraj

jože
ma bogdana, lepo vas prosim
jaz to glasbo poslušam izključno iz
študijskih razlogov!

bogdana
iz študijskih razlogov?

jože
ja, točno tako
iz študijskih razlogov!
da odkrijem izvir greha!

bogdana
aha ja, razumem
oh, jože moj, jože moj
vam postrežem sladico?
magari lahko jo tudi preskočite, se
mi zdi, da ste se začeli malo preveč
širit

jože
kako to mislite, preveč širit?

bogdana
tako, kot sem rekla, gospod župnik,
tako, kot sem rekla

jože
kakšen dan!
vse gre narobe, zdaj pa še vi s
takimi, bogdana
no, ma hvala za kosilo, res je fino

bogdana
gospod župnik, nekaj imate ...

bogdana s prstom pokaže na svojo
brado
jože se z roko obriše po bradi

bogdana
čakajte, čakajte

bogdana stopi do jožeta in mu s svojim
krilom obriše košček hrane z brade

bogdana
dobro, nimate več

jože
hvala
bogdana, še nekaj vam moram
povedat
janez, gospod škof, ne bo prišel
maševat
je odpovedal, ker je zbolel
tudi v log ni prišel

bogdana
kako to mislite, da janez ne bo
prišel?

jože
tako, kot sem rekel, bogdana, tako,
kot sem rekel

čas za kosilo na gostilniškem vrtu
herman, karlo in tone sedijo še vedno
za isto mizo

karlo
ma najbrž bi bil cajt, da grem

tone
ma kaj boš hodil, rajši spij še en
glaž

karlo
ja, ma estera ...

tone
ma estera je zdaj v devetih nebesih,
pusti estero

pride višnja

tone
o, glej jo, višnjo
višnja, roža moja, od kod pa ti?

višnja
sem bila pri bogdani, sva ribali
jabolka

karlo
za štrudelj?

višnja
mhm
za gospoda škofa

karlo
ta pravo ... khm ... sem tel reč ...
ma od bogdane štrudelj ...

višnja
saj bo gvišno kakšen kos tudi za vas
prišparala⁷⁰

karlo
ma kje se pa ona spomni name

višnja
a dajte, dajte, karlo, bogdana vas pa
ja šaca⁷¹

karlo
ah, no, ja
ne vem, če
bogdana ...

tone
država je dobra, cerkev je dobra,
ma najboljši je pa štrudelj od
bogdane!

karlo
ma daj, brus!

višnja
no, lepo bodite, fantje
pa ne preveč pit, je še dolga do ...
do zvečer

višnja odide
herman, karlo in tone gledajo za njo

tone
o, ma kaj bi tone dal ...

karlo
ma zdaj je pa najbrž res že cajt, da
grem

tone
ma kaj boš hodil, rajši spij še en
glaž

herman
kaj nisi rekel, da je že vse
prištimano?

karlo
ja, ja, je vse pod kontrolo
samo jaz moram še malo povadit
govor
je rekla estera, da govorim ko en
komedijant

herman
ja, ja, potlej pa kar povadi, da bo
tako, kot se za eno tako proslavo
spodobi
tragično

karlo
tragično bo pa v cerkvi
bomo videli, kdo si bo upal it k
maši, gospod škof bojo na koncu
molitev k materi božji morali sami
sebi zrecitirat

tone
če škof bi sebi recitiral, mežnar
soldkov ne bi nabiral

karlo se zasmeji in iz svojega firkeljca
tonetu dotoči še malo vina

herman
no, kdo bo pa že šel k maši, ne
moreš pričakovat od ljudi ...
ljudje so verni, na moreš se delat,
da tega ni
pa tudi na silo ...
sigurno bojo nekateri šli k maši

karlo
bomo videli, bomo videli
kakšna mona bo že šla

herman
ciril bo sigurno šel, pa ga nimaš za
mono

karlo
ma veš kaj, ciril je farški, ma je
v redu dedec, ciril je prav v redu
dedec
ni tak pizdoliznik kot una
mežnarska mona od viljema

čin, čin
čin, čin
čin, čin

čez tri mesece
viljem in estera v sobici poleg dvorane
v stari šoli
se mečkata

estera
viljem, povsod me kušavaš, ma
nikoli me še nisi kušnil na mojo ...
gartrožo

viljem
ma estera, že tako sva v grehu,
mislim, sem tel reč, kršiva zakon ...

estera
ma lepo te prosim, kakšen zakon,
jugoslovanska zakonodaja pa že
ni kakšna zaostala zakonodaja,
nobenega zakona ne kršiva

viljem
ma bem, ma saj bi rad, estera, res,
ma malo se pa morava držat nazaj

estera
ma kadar jaz kušavam tvojega
osvajalca ...

viljem
estera!

estera
... se nič ne drživa nazaj

čin, čin
čin, čin
čin, čin

karlo
viljemu pa res ne moreš drugače
reč kot pizdoliznik

ob karlu se znenada pojavi angela

karlo
o, angela

angela
boste še kaj?

karlo
ma si nekam slabe volje ali kako?

angela
boste še kaj?

herman
ma veš kaj, angelca, jaz bi pa kar
ene tripice, sem že lačen in so mi
tako pridišale

angela odide
vstopi viljem

viljem
bog daj
a nimate za rihtat proslave?

herman
smo že vse porihitali

karlo
a ti si za mašo že porihital?

viljem
vse sem porihital, kar je bilo za porihatat

karlo
ma vilko, ti si pa res efikasen državlján

viljem
bem, ja, eni znamo

karlo
ma si gvišen, da ne bi prišel rajši na proslavo?
je vino, je fino za jest, so lepe babe
višnja je zadolžena, da tovarišu sekretarju izroči darilo
je glih malo prej prišla mimo, se ni nič ustavljala
ma če bi bil ti tule, bi se gvišno prisedla škoda

viljem
ah, tiste grešne babe tudi če nikoli več ne vidim

karlo
no, vilko, nastoj tako, je bem baba kučebet⁷² in bi ti bilo vseglih boljše, če bi prišel na proslavo
ti povem, da bo fajn
bo več lepih bab na proslavi kot pri maši

viljem
karlo, ma kaj čem ti razlagat, saj ne bi zastopil

karlo
ma usedi se, bova spila vsak en glaž, se bova morda potlej boljše zastopila

viljem
ma bem, pa bom, saj sem si zaslužil danes

*viljem se usede
pride angela s krožnikom
ko zagleda viljema, se prešerno nasmehne*

angela
viljem, dober dan!
kako si kaj?
kako je bilo v logu?
kakšna je bila pridiga gospoda škofa?
je moralo bit lepo, ne?

viljem
angelca, ma daj mi, te prosim, en kvartin rdečega

angela
ma viljem, ma že tako zgodaj?
ma si že jedel kosilo?
ti prinesem ene tripice?

viljem
ma ne, hvala, angelca, ma nimam s sabo zadosti ...

angela
ma viljem, ma ni problem, lahko na račun hiše, na tak dan menda ne bomo komplicirali

angela jezno pogleda proti karlu

angela
na dan graničarjev jna!

angela se nasmehne viljemu in odide pred vrati se obrne

angela
aja

angela pride nazaj do mize in pred hermana odloži krožnik odide

karlo
bem, bom jaz šel domov na kosilo tudi če tripice od gene ...
pri nas danes kuha nevesta, malček boljše že skuha kot estera, ma ...
ma bem, tako je, človek nima kaj

tone
ma tripice od gene ...
tripice od gene so pa še boljše kot od bogdane

karlo
o, ja, bogdana ...
ma samo kako bogdana kuha ...
ma kaj ni škoda, da nima nobenega ...
za bogdano je pa res škoda

viljem
ma bogdana je ena ...
ma ne vem, no, saj kuha dobro, ma meni se ne dopade
meni se tako nastavlja ...
prav nemarno

karlo
kako to misliš, se ti nastavlja?

viljem
nastavlja, saj veš, kaj pomeni nastavlja
nastavlja
me osvaja
in to tako očitno, prav nič se ne drži nazaj
ne vem, kako da gospod župnik nič ne naredi glede tega

karlo
čakaj, čakaj, viljem, od kod ti pa zdaj to?

viljem
ma če ti povem, res, zmeraj me vabi k sebi jest

herman
no, če bi po tem sodil, bi rekel, da bi se bogdana še najrajši drajsala z župnikom
in s tonetovo koso

tone
tone ima tako koso ...

viljem
ma zmeraj se mi nasmiha in me tako lepo gleda in mi mežika, kot da bi hotela, da jo takoj kar tam ...
no, ja, saj zastopite

herman
viljem, ma meni se zdi, da tebe vsaka tako gleda

viljem
bem, prav vsaka glih ne, ampak ne bi mogel reč, da jih manjka

viljem se nasmehne

tone
viljemu mežika baba vsaka, ker ima beštijo od curaka

viljem
ma daj, brus
ma vam povem, od vseh bab je bogdana najbolj prostaška

karlo
ma kaj blodiš?

viljem
ma če vam povem, fantje, no, zmeraj se pred mano naslanja na mizo z unimi svojimi dondolami⁷³
in se ošlatuje po vratu
in se oblizuje po ustnicah
in tako na široko sedi
prav nagnusno, res, za eno katoličanko, za eno župnikovo gospodinjo

karlo
vilko, ma ti si mona, ti si res ena težka mona

pride angela s krožnikom in prešernim nasmehom

13

karlo
grem jaz
dober tek!

*dvorana v stari šoli
trakovi krep papirja v barvah zastave
zdaj visijo pod stropom čez celo dvorano
estera za govorniškimi pultom zanosno vadi svoj govor*

estera
... boj, ki ni končan, ki ga je treba bojevati iz dneva v dan, iz leta v leto, boj proti imperialističnemu osvajalcu je in mora biti prioriteta domovinske zavesti vsake državljanke in ...

vstopi karlo

karlo
estera, sem prišel pote, pojdiva jest

estera
ma dobro, karlo, kaj ne vidiš, da vadim?

karlo
saj lahko poveš do konca

estera
ma zdaj si me že dekoncentriral, moram od začetka, kaj nisi mogel malo počakat?
in ne morem še it, moram še enkrat vse pregledat, če je vse v redu

karlo
vse je odlično, vam povem, tovarišica, vaš govor pa sploh tovariš sekretar krajevne skupnosti je zelo zadovoljen

estera
ma, karlo, ma kaj si slišal, da škofa ne bo?

karlo
ne bo škofa?
ma ne, nič ne vem, noben ni nič rekel ...
ma no, saj mi ni imel kdo reč, saj sem do zdaj delal ...

estera
ga ne bo, farški so ga nadrajsali

karlo
o, ma taka je ta reč, ma to je pa res ena lepa novica
ja, kaj je kaj čudnega, saj taki so, ta farški, samo za denar, za manipulacijo, za imet ljudi za norca, v resnici jim pa še mar ni za narod

estera
ne samo to, po mojem se je gospod škof lepo posračkal, si ne upa prit, zarad slavke, zarad greha
saj toliko mona pa ni, saj ve, da narod ne pozabi takih reči
si predstavljaš, da bi zdaj srečal svojega odraslega sina?

karlo
ja, tudi to najbrž, tudi to

vstopi slavka

slavka
estera, karlo

karlo
slavka, kaj pa ti?

slavka
ma sem prišla ...
vaša nevesta je prišla k nam vprašat, če bi rajko lahko prišel sem, da vam reče ...
samo rajkota ni bilo, je šel k mesarjevim fantom se nekaj menit, sem prišla potlej kar jaz ...
no ...
v glavnem, vaša nevesta mi je naročila, da vam povem ...

estera
joj, je sitna, bova že prišla na kosilo, to je zdaj bolj pomembno, mora bit vse zrihtano, vse picikato, kosilo bo že počakalo

slavka
ma ne, ne
ne zaradi kosila
janez je telefoniral
pravi, da ne more prit na proslavo, ker je prišlo nekaj nujnega vmes

estera
kaj?
kaj?

karlo
nekaj nujnega?

slavka
ja, saj ni vedela prav povedat, en nepričakovan nujen sestanek izvršnega komiteja ali nekaj takega politika, ne

estera
ma kakšna politika?
ma mi smo politika!
narod je politika!
ma kako ga ne bo?
ma to ni možno, ne, ne, to je pomota ne, ne, to se ta naša krota od neveste dela norca iz nas, samo da bi lahko šla k maši
to ni možno, saj smo že toliko cajta zmenjeni, saj smo vse zrihtali, saj sva se še včeraj pogovarjala po telefonu, saj sva se vse zmenila, saj ...

slavka
estera, se pač zgodi, saj ni ne prvič ne zadnjič

karlo
ma kako se zgodi?
ne more se kar zgodit!

estera
ne more kar odpovedat, kakšen nujen sestanek, kako je lahko kaj bolj nujnega od naše proslave?

slavka
saj proslava bo vseeno, saj je važna proslava, ne pa janez, a ni tako?

karlo
ja, to že, ampak ...

estera
ja, ampak ...
janez ...
sekretar izvršnega ...
on ...
govor ...
ne more ...
ne more kar ...
ni možno ...

slavka
estera, saj verjetno ni odvisno od njega, so ga poklicali s komiteja

karlo
ja, če je nujen sestanek komiteja ...

estera
od koga je pa odvisno?
kdo ga je poklical?
saj je on sekretar izvršnega komiteja centralnega komiteja

karlo
ma bem, estera, višja sila ...

estera
ma kakšna višja sila, kakšna višja sila, pri teh rečeh ne more bit višje sile!
to je višja sila!

slavka
no, samo to sam vama hotela sporočit
moram it zdaj

estera
ma ...
ma ...
ma ...

slavka odide

estera
ma karlo, ma kaj bova pa zdaj?

karlo
jah, ne vem, saj ne vem brez tovariša janeza ...
joj, estera, ne vem

pa tako fajn nam je kazalo, še tista farška mona je odpovedala, bi vsi prišli na proslavo, ma zdaj pa ... ma kaj pa, če gremo k maši?

estera
k maši?
ma kaj si prav mona?
ma kaj pa govoriš?

karlo
mislim, saj ne midva, midva seveda ne bova šla k maši, te lepo prosim, saj nisem tako mislil, bog pomagaj no, saj menda ja nisem mona narod, to sem mislil
saj veš, ljudje so verni, na moremo se delat, da tega ni
in zdaj, ker je tako nanoslo, sem pomislil, da bi ...
no, saj veš, zaradi vasi, zaradi naroda

estera
ma karlo, ma koliko si ti spil?

karlo
ma estera ...

župnišče
diši po jabolčnem štrudlju
iz župnikovih prostorov se sliši
personalitá⁷⁴
bogdana plesaje pomiva posodo in si
zraven prepeva
vstopi viljem

bogdana
o, viljem, ma kaj pa ti?

viljem
o, bogdana, kako lepo diši, bo štrudelj?

bogdana
štrudelj, ja, vsak cajt bo, boš počakal, ti bom dala

viljem zakašlja

viljem
ma bogdana, ma seveda bom počakal, za tvoj štrudelj se velja počakat
tvoj štrudelj je božja mana

bogdana
ma beži, beži, viljem, da te gospod župnik ne sliši

viljem
ma če je pa res, bogdana, tvoj štrudelj ...
gospod župnik pa najbrž ne bo nič slišal, saj ima muziko
ma kakšna lepa pesem, ma kakšen glas
ma kaj ni žalostno, bogdana, tak božji dar in tako grešna ženska

bogdana
usedi se

viljem se usede in vzame molek v roke

viljem
ma ja, saj ne bom dolgo, sem prišel vprašat gospoda župnika, kaj bomo z mašo in ...
saj veš, da rad tudi s tabo kakšno rečem, bogdana

bogdana
ma beži, beži, viljem
ma kako to misliš, kaj bomo z mašo?

vstopi angela, zadihana

bogdana
angela, kaj pa ti?

angela
o, viljem, ma si tudi ti tu?

viljem
sem prišel k jožetu, ja se morava z jožetom, mislim, z gospodom župnikom ...
no, saj veš, angela, bogoslužje na tak dan ni preprosta zadeva

je le veliki šmaren, je le dan, ko je bila devica marija s telesom in dušo vzeta v nebeško slavo

angela
ja, viljem, saj vem, imaš dosti dela, ti si ...
ja no, ma bem, sem prišla samo povedat, da una komunistična živina ne pride danes na proslavo jih je pustil na cedilu

viljem
kako ne pride?
saj so se vse ...
kaj se niso?

angela
ne, ne, je poklical sekretarjevo nevesto, da ne more, je šel naš ludvik prej na njivo in je srečal ivana, ivanu je pa povedal roman, romanu je pa povedal france, francetu pa štef, štef je bil pa glih na obisku, saj vesta, da gre skoraj vsak dan na en glaž k njej, odkar je umrla hermina, bog ji daj večni mir in pokoj, hermina je bila pa res fajn ženska, jaz res ne vem, kako se je lahko njena hči poročila z unim brusom od sekretarjevih, še zdaj ne morem zastopit, ma bem, ni važno, štef je bil glih tam, ko je ta rdeč poklical, oziroma sploh ni on poklical, ena tajnica je poklicala namesto njega, niti toliko mu ni mar, no, v glavnem komunistične živine ne bo, jih je pustil mirno na cedilu

viljem
o, ma to je pa ena lepa novica!
ja, taki so, ta rdeči, samo za denar, za oblast, za imet ljudi za norca, v resnici jim pa še mar ni za narod

bogdana
ja, ma saj tudi gospod škof ni prišel

angela
ja, ma bogdana, kaj pa govoriš, gospod škof je bolan, to je drugače to je višja sila
ta ... ta rdeča mona pa si je izmislila en izgovor, ker smo mi za njih premalo vredni, oni so pa vsi tako visoki, kot da bi držali boga za ...
za ...
za ...

pogleda viljema, se nasmehne

angela
za brado

viljem
ja, angela, točno tako!

angela se topi

angela
in se mi tudi zdi, tako med nami, ne, saj smo sami domači, da se je lepo, ne mi zamerit, posračkal, da si ne upa prit, zaradi rajkota, ne, po tolikih letih, da bi se zdaj pojavil, fant je že zdavnaj zrasel, ma narod ne pozabi

viljem
ja, narod ne pozabi, ja morda je pa res zaradi tega odpovedal
saj pravim, taki so, ta rdeči, brez osnovne dostojnosti, najprej živijo v grehu, potlej se pa delajo, kot da ga ni
ma bem, bogdana, ma kaj bi morda ti poklicala jožeta, mislim gospoda župnika, da se zmenimo za mašo

bogdana
zmenite kaj?

viljem
jah, ne vem, če ne bo janeza, mislim, gospoda škofa, potlej morda ...
no, saj ne vem, ampak morda jože, mislim, gospod župnik, ne bo maševal
morda ne bo maše

angela
jah, saj to je pa res, saj ta maša ob šestih je zaradi gospoda škofa

bogdana
maša je zaradi maše, ne pa zaradi gospoda škofa

viljem
ja, seveda, seveda zaradi maše samo saj mašo smo imeli že eno zjutraj in eno v logu, mogoče bi zdaj vseeno šli na proslavo

angela
aja, ja, ma saj res, danes smo že bili pri maši
saj ta druga maša bi morala bit že ob desetih in jo je gospod župnik prestavil na šesto uro prav zaradi gospoda škofa

viljem
in vseeno moramo malo razmišljat o celi vasi, saj pri maši so bili že vsi, ki so imeli namen prit, tako da ...

bogdana
jaz nisem bila, sem kuhala, jaz bom šla zdaj

viljem
ma bem, bogdana, zaradi vasi, zaradi ljudi, da držimo skupaj, ne saj mi smo vendar kristjani čeprav se pri politiki lahko ne strinjamo, bi zdaj lahko šli vsi na proslavo
oni danes še niso imeli proslave, mi smo pa mašo že imeli, tako da ...

angela
ja, viljem, ja, imaš prav, zaradi vasi, zaradi ljudi
saj mi smo kristjani
morda bi pa res šli potlej na proslavo

bogdana
angela, ma kaj nisi ti rekla, da se ti mudi, da imaš danes še dosti dela?

angela
ja, ja, saj res moram it, bo cirkus, če ne

viljem
angelca, ma ti si ena tako pridna ženska

bogdana
prav za jo oženit

angela se nasmehne

angela
ma viljem, ma kaj bo potlej z mašo?

viljem
se moram z jožetom, mislim, gospodom župnikom pomenit

angela
ma pridi potlej do oštarije na en glaž, boš povedal, kako sta se z gospodom župnikom odločila

viljem
bom prišel, angela, veš da

bogdana
nič se ne bosta odločala, je župnik že meni povedal, da maša bo, bo on maševal
zdaj pa počiva in ga bomo pustili lepo pri miru

viljem
ma ne bi vseglah ...
morda ...

bogdana pred viljema trdo postavi krožnik s štrudljem

angela
ma bem, viljem, saj tudi če bo maša, se lahko oglasiš na en glaž

viljem
ma angela, ma če je maša, se bom moral pripraviti, saj veš, bogoslužje ...

bogdana
ma angela, ma kaj se ti ne mudi?

angela
ja, ja, moram ...
bem, viljem, se vidimo potlej pri maši

angela se nasmehne in se odpravi proti vratom
postoji pred vrati z nasmeskom na obrazu
postoji še malo
še malo

bogdana
ma angela, ma kaj se ti ne mudi?

gostilna
genovefa za šankom, ciril vstopi

genovefa
o, ciril, kaj je pa tebe prineslo ob tej uri?

ciril
ma sem šel do vinograda pogledat in sem prišel še vas malo pogledat, gena

genovefa se ozira naokoli

genovefa
a, lepo, lepo
si že slišal, da une ta rdeče živine ne bo na proslavo?

ciril
aja
kaj ste sami, gena?

genovefa
ma ne, ciril, ne, angela bo vsak cajt prišla, je skočila samo do bogdane in tudi ludvik se mota tule naokoli

ciril
ma gena, zlato moje, ma kaj vas je pa prej pičilo?

genovefa
ah, nič, ciril, nič, saj veš, pride kakšen bot tako
ma kje si, ciril, zdaj te že dolgo ni bilo nič k nam

ciril
gena, ma saj veste, dosti opravek, saj je skozi kaj, človek bi ...
ma saj veste

ciril stopi za šank, čisto blizu genovefe

genovefa
ma daj, daj, ciril, ma kaj delaš

ciril
ma gena, zlato moje, ma jaz vas tako pogrešam

genovefa
ma nastoj, ciril, bo kdo prišel

ciril na hitro poljubi genovefo
genovefa se napol odmakne

genovefa
ma daj, ciril

ciril
ma gena, zlato, ma meni se bo zmešalo od vas
ma kdaj se bova spet kaj videla?

genovefa
ma daj, ciril, saj bi ti lahko bila mati

ciril
gena, jaz ne zdržim več, jaz rabim vašo sladko češpljico, jaz ne zdržim več

genovefa
bem, pridi potlej, pridi med mašo, bojo vsi tam

ciril
jezus, med mašo, ma kako bom ...
ma bom že
gena, zlato

ciril zaliže genovefo, jo prime za mednožje

genovefa
bog moj

ciril prime genovefino roko in si jo položi na mednožje

genovefa
ma bog moj
beži zdaj, ciril, beži, da kdo ne pride!

ciril
se vidiva ob šestih!

ciril odide

župnišče
bogdana za štedilnikom
diši po jabolčnem štrudlju, polenti in paradiznikovi omaki
iz župnikovih prostorov se sliši è vero⁷⁵
vstopi karlo

bogdana
o, tovariš karlo, dober dan! kaj je pa vas prineslo?

karlo
bogdana, ma saj veste

bogdana
ne, ne vem

karlo
ste dobili moje pismo?

bogdana
sem, ja

karlo
ste ga prebrali, bogdana?

bogdana
sem, karlo, ja, saj zmeraj preberem vsa vaša pisma

karlo
in kaj boste rekli, bogdana?

bogdana
ma karlo, ma saj veste, kaj vam bom rekla
ma saj ste fajn človek, samo ...
jaz sem pač ...

karlo
ma bogdana!
vi ste ...
vi ste najlepša ženska, kar jih hodi po tem svetu
in ne samo najlepša, vi ste ...
vi ste ...
angel!
vi ste angel v človeški podobi!

bogdana
ma tovariš karlo ...
nastojte ...

karlo
ma jaz brez vas ne morem več živeti,
bogdana
zarad vas ne spim, zarad vas ne jem ...

bogdana
no, karlo ...

karlo
bogdana, ma jaz vas že leta in leta sanjam noč in dan, kako ste lahko tako ...
tako neusmiljeni z mano

bogdana
karlo, kaj vam kaj postrežem?
imam frišen štrudelj

karlo
o, bogdana, bogdana
kaj mi boste kaj odgovorili?

bogdana
zelo lepo pišete, karlo
res znate z besedami
lepo pismo ste poslali, no, saj so vsa vaša pisma lepa
samo jaz ...
res ...
ne vem, zakaj se sploh še matrate,
saj sem vam že stokrat povedala,
tudi če bi se ločili in se poročili z mano, tudi če pustimo stat, da je to greh, jaz se ne bi poročila z vami,
karlo

karlo
no, bem, prav, prav, pa naj bo po vaše, bogdana
zdaj vam pa res ne bom več pisal grem!

bogdana
prav

karlo
vas bom pustil pri miru

bogdana
dobro

karlo
vas ne bom več motil

bogdana
v redu

karlo
kar grem

bogdana
prav
karlo stoji pri vratih, kot bi hotel še kaj povedati

bogdana
ma res ne bi kaj spili ali pa pojedli?
štrudelj je grozno fin in imam tudi piškote

karlo
mah, bogdana, vi ...
nikoli več vam ne bom pisal!

čin, čin
čin, čin
čin, čin

čez mesec dni, čez pet mesecev, čez eno leto, čez pet let
župnišče
karlo stoji pri vratih, bogdana ob štedilniku

karlo
no, bem, prav, prav, pa naj bo po vaše, bogdana
zdaj vam pa res ne bom več pisal grem!

bogdana
prav

karlo
vas bom pustil pri miru!

bogdana
dobro

karlo
vas ne bom več motil

bogdana
v redu

karlo
kar grem

bogdana
prav
karlo stoji pri vratih, kot bi hotel še kaj povedati

bogdana
ma res ne bi kaj spili ali pa pojedli?
štrudelj je grozno fin in imam tudi piškote

karlo
mah, bogdana, vi ...
nikoli več vam ne bom pisal!

čin, čin
čin, čin
čin, čin

v župnišče vstopi višnja

višnja
o, karlo, dober dan
ste prišli na štrudelj?

karlo
ne, sem ...
ja, ja ...

ma grem, se mi mudi, moram v staro šolo, zdaj bo kmalu proslava

višnja
ja, pridem tudi jaz kmalu, sem naročila otrokom, da morajo bit tam vsaj eno uro prej

karlo
bem, grem jaz

karlo še malo postoji
postoji in odide

bogdana se usede in oddahne

višnja
kaj je, bogdana?

bogdana
a, nič, kaj če bit, malo sem zmatrana, danes je pa res kažin

višnja
rajko je doma

bogdana
ja, vem, ja, da je

višnja
ma rajko je doma in ti veš in mi nisi nič povedala?

bogdana
saj sem ti hotela povedat, samo ...
ne vem, je potlej glih gospod župnik prišel, saj si videla, kakšen je bil, je šlo mimo
ma sem mislila, da veš

višnja
ne, se ni nič oglasil
setra helena mi je povedala

bogdana
sestra helena?
si jo srečala?
zdaj je pa res že dolgo ni bilo na obisk se je morda kaj ujezila?

višnja
ma ne, zakaj bi se ujezila, sestra helena se pa res ne bi ujezila verjetno nima cajta
joj, bogdana, rajko je doma, kaj naj jaz zdaj naredim?

bogdana
kaj bi pa rada naredila?

višnja
ma saj ne vem, saj po mojem ...
ma ja, nazadnje se nisva glih lepo razšla

čin, čin
čin, čin
čin, čin

travnik, jerebika
pred letom, dvema ali tudi več poletje, višnja in rajko v poletnih oblačilih
stojita v tišini in gledata vsak v svojo smer
tišina traja
višnja kradoma pogleda rajka, rajko se ne odzove, višnja pogleda stran in traja
rajko kradoma pogleda višnjo, višnja se ne odzove, rajko pogleda stran in traja

blisk
grom

in potem tišina

čin, čin
čin, čin
čin, čin

bogdana
višnja, zdaj te pa res nič več ne zastopim
saj si rekla, da ti ni več mar in da življenje gre naprej in vse tako kaj je zdaj to?

višnja
ma ja, kaj jaz vem, saj mi ni mislim, mi je

življenje gre naprej, ampak potlej, kaj jaz vem, bogdana, potlej pride rajko domov in se življenje malo ustavi
tako kot ...
si predstavljaš, kaj jaz vem, kot na primer ...

čin, čin
čin, čin
čin, čin

gostilniški vrt
v sredo naslednji teden, naslednji mesec, naslednji herman, karlo, ciril, viljem, rajko, tone
po cesti pripelje sestra helena na kolesu
ciril pogleda proti sestri heleni na kolesu
herman pogleda proti sestri heleni na kolesu
rajko pogleda proti sestri heleni na kolesu
karlo pogleda proti sestri heleni na kolesu
viljem pogleda proti sestri heleni na kolesu
tone pogleda proti sestri heleni na kolesu
tudi bogdana iz župnišča gleda proti sestri heleni na kolesu

tone
sestra helena!
sestra helena!

tone vstane in divje maha
bogdana šepetaje

bogdana
sestra helena
sestra helena

gledajo sestro heleno na kolesu, ki se pelje mimo

tone
sestra helena!
sestra helena!

sestra helena na kolesu se nasmehne in pomaha
tone divje maha
ciril gleda za sestro heleno na kolesu in pomaha
herman gleda za sestro heleno na kolesu in pomaha
rajko gleda za sestro heleno na kolesu in pomaha
viljem gleda za sestro heleno na kolesu in pomaha
karlo gleda za sestro heleno na kolesu in pomaha
in tudi bogdana iz župnišča gleda sestro heleno na kolesu in pomaha

tone
o moj bog, sestra helena na biciklu!

bogdana šepetaje

bogdana
o moj bog, sestra helena na biciklu

čin, čin
čin, čin
čin, čin

bogdana šepetaje

bogdana
ja, saj si predstavljam

vstopi jože

višnja
e ...
hvaljen bodi jesus kristus

jože
na vekomaj amen

bogdana
višnja se je oglasila mimo, preden gre v staro šolo, saj veste, gospod župnik, proslava

jože
a ja, ja, proslava

bogdana
za večerjo imate polento in šalšo⁷⁶
in mežnar je bil tu, ga je
zanimalo, če boste morda
odpovedali mašo

jože
odpovedal mašo za veliki šmaren?
ma koliko je spil?

bogdana
ja, saj sem rekla
bem, jože, usedite se, šalša je
grozno fina, vam povem
višnja, boš tudi ti malo?

višnja
ma kaj jaz vem, moram it, da ne
bojo otroci čakali, že tako imajo
grozno tremo
cvetka še najbolj od vseh

bogdana
volkova cvetka?

višnja
ja

bogdana
ma lačna tudi ne moreš bit

jože
usedite se, za družbo

višnja
prav, no

*višnja in jože se usedeta, bogdana jima
postreže s polento in paradižnikovo
omako
višnja in jože jesta*

*nekoliko kasneje
stara šola
estera, karlo, herman*

estera
ma ne zastopim, kaj prav vsi so šli
k maši?

karlo
ne vem, zgleda že tako

herman
ne moreš se delat, da tega ni

karlo
ma estera, ma sem ti rekel

estera
ma daj molči, mona stara

karlo
ma estera

*medtem v cerkvi
jože, viljem, angela*

jože
ma ne morem verjet, ma prav vsi,
da so šli na proslavo?

viljem
ma gospod župnik, ma zgleda že
tako, ma saj jaz sem rekel

angela
ja, res je, viljem je res rekel

viljem
ma da niti ciril ni prišel, se mi zdi
pa res čudno
za cirila pa ne bi nikoli rekel, da bo
šel na proslavo

angela
ja, za cirila pa res ne
ma kje je pa bogdana?

viljem
ja, ma res, gospod župnik, kje je pa
bogdana?

jože
bogdana ...
o, moj bog, kakšna preizkušnja,
kakšna preizkušnja

*stara šola
estera, karlo, herman*

estera
bem, dobro, če je tako, pa naj bo tako
ne bomo več čakali

*cerkev
jože, viljem, angela*

jože
ma dobro, ne bomo več čakali

viljem
ma kaj pa bomo?

*stara šola
estera, karlo, herman*

estera
bomo kar začeli

*cerkev
jože, viljem, angela*

viljem
ma čakajte, gospod župnik

jože
nič več ne bom čakal, gremo!

*stara šola
estera, karlo, herman*

herman
sami zase?

estera
ne zase, ne zase, za državo, za idejo,
za narod!

*cerkev
jože, viljem, angela*

jože
za zveličanje, za dušo, za ovčice

viljem
za zveličanje, za dušo, za ovčice, ja

angela
za zveličanje, za dušo, za ovčice

*stara šola
estera, karlo, herman*

herman
no, dobro, estera, če misliš, da je
tako prav

estera
če mislim, da je tako prav?
vem, da je tako prav!
če bi med vojsko ob vsaki taki
malenkosti začeli dvomit o tem, kaj
je prav in kaj ni prav, bi danes tule
govorili laško!

karlo
ali pa nemško

estera
ja, ali pa nemško!

*cerkev
jože, viljem, angela*

jože
moramo bit trdni v svoji veri,
ponižno nosit križ, ki nam ga
gospod naloži, tako kot ga je nosil
jezus kristus

viljem
tako kot ga je nosil jezus kristus

angela
jezus kristus

*stara šola
estera, karlo, herman*

herman
začnemo?

karlo
začnemo!

estera
¡no pasarán!

*cerkev
jože, viljem, angela*

viljem
ma bova vseeno imela procesijo
skozi cerkev, gospod župnik, ali
začnemo kar pri oltarju?

jože
nobenih bližnjic, viljem
naredili bomo tako, kot bog zapove

*stara šola
estera, karlo, herman
himna*

*cerkev
jože, viljem, estera
uvodni spev
himna in uvodni spev se združita v
kakofonijo, iz katere vznikne melodija
folle banderuola⁷⁷*

*mesarjev borjač, iz desk zbito plesišče
višnja in rajko plešeta
ob plesišču slavka, tone, bogdana,
mesarjevi fantje, vaščani, sestra helena
ob biciklu
gledajo višnjo in rajka
višnja in rajko plešeta
mesarjev fant zapleše z bogdano
bogdana se prešerno smeje
drugi mesarjev fant zapleše s slavko
tone začne s prsti in usti oponašati
glasbene instrumente, trobento in
bobne, zraven prepeva*

tone
fašisti so barabe,
barabe prvi klas,
jejo kolerabe,
in zraven kisel kvas!

*vstopi ciril, nasmejan
hip za njim iz druge smeri genovefa,
nasmejana
ciril zapleše z vaščanko, vaščan
odpelje na plesišče genovefo
tone gode s prsti in usti, prepeva in se
odvrta stran*

rajko in višnja plešeta

*vstopijo jože, viljem in angela
mesarjev fant zapleše z angelo, viljem
zapleše z genovefo*

rajko in višnja plešeta

plešejo

vstopijo estera, karlo in herman

ciril
karlo, zlato, ma si prišel tudi ti

karlo
ma ciril, te prosim, nastoj

*herman prevzame bogdano, plešeta
bogdana se prešerno smeje*

ciril zapleše z estero

estera
ma ciril, ma jaz imam dve levi nogi

ciril
ma estera, zlato, jaz imam tri

estera
ma ciril

*estera se smeje
karlo zapleše z vaščanko
rajko in višnja plešeta
vaščani plešejo
plešejo
plešejo
plešejo*

*medtem nedaleč stran, na travniku
tone sedi v krošnji jerebika in se na ves
glas dere*

tone
jaz čem eno babo!
jaz čem eno babo!
jaz čem eno babo!

*veja se zlomi in tone cmokne na tla
konec.*